

Obravnava Strategije vzpostavitve pametne
občine Ilirska Bistrica

OBČINA ILIRSKA BISTRICA
Bazoviška cesta 14
6250 Ilirska Bistrica

Številka: 382-1/2021-10
Datum: 17.3.2022

OBČINSKI SVET
Občine Ilirska Bistrica

Zadeva: Obravnava Strategije vzpostavitve pametne občine Ilirska Bistrica

Informacijske in komunikacijske tehnologije imajo v današnji družbi vedno večji pomen in so vedno bolj vključene v vsa področja našega življenja. Omogočajo premoščanje fizičnih razdalj, odzivanje na spremembe v realnem času in avtomatiziranje sistemov odzivanja na spremembe v okolju.

Prednosti ki nam jih nudijo informacijske in komunikacijske tehnologije so se pokazale pri spopadanju z epidemijo COVID-19, kjer so te tehnologije omogočile delovanje družbe skozi šolanje in delo na daljavo, izvedbo poslovnih sestankov preko video povezave, na splet so se preselile izobraževalne delavnice, seminarji, poslovna srečanja in druženja. Z delom na daljavo se delovna mesta selijo iz mest na podeželje.

Celovit razvoj kraja na osnovi informacijskih in komunikacijskih tehnologij obravnava koncept pametnega trajnostnega mesta, ki je po opredelitvi mednarodne telekomunikacijske zveze opredeljeno kot *Inovativno mesto, ki uporablja informacijske in komunikacijske tehnologije ter druge načine za izboljšanje kakovosti življenja, učinkovitost urbanih dejavnosti in storitev ter konkurenčnosti, medtem ko zagotavlja uresničevanje potreb sedanjih in prihodnjih generacij z vidika ekonomskih, socialnih in okoljskih aspektov.*

Razvoj pametnih mest in skupnosti je kot eno osrednjih področij prepoznala Vlada republike Slovenije, ki je razvoj pametnih mest in skupnosti opredelila v Slovenski strategiji pametne specializacije, prav tako evropska unija, ki razvoj področja spodbuja z vedno več mehanizmi skozi razpise in neposredno sofinanciranje.

Občina Ilirska Bistrica želi k razvoju mehanizmov pametnega mesta oziroma skupnosti pristopiti celovito, zato je pripravila predlog Strategije vzpostavitve pametne občine Ilirska Bistrica, katerega vam posredujemo v obravnavo. V dokumentu je predstavljen koncept pametnega mesta in skupnosti, postavljena temeljna izhodišča za izvajanje strategije, predstavljeni jedrni ukrepi in arhitektura skupnega informacijskega okolja ter predstavljeni predlogi ukrepov na 14 področjih: energetika, okolje in komunalne dejavnosti, uprava in družbene dejavnosti, gospodarstvo, varnost, šport, kultura, turizem, mobilnost, kmetijstvo, prebivalstvo in zdravje, telekomunikacije ter zaščita in reševanje.

Občinskemu svetu Občine Ilirska Bistrica predlagamo, da obravnava in sprejme predlagano Strategijo vzpostavitve pametne občine Ilirska Bistrica.

Župan
Občine Ilirska Bistrica
Emil ROJC

STRATEGIJA VZPOSTAVITVE PAMETNE OBČINE ILIRSKA BISTRICA

Ilirska Bistrica, marec 2022

1. PAMETNE SKUPNOSTI, MESTA, OBČINE, VASI	4
1.1 Koncept pametnih (trajnostnih) mest	4
<i>Tabela 1: Kategorije, ki so ključne za vsako pametno trajno mesto</i>	4
1.2 Koncept pametne občine	6
1.3 Koncept pametnih vasi in pametnih srebrnih vasi	7
1.4 Opredelitev ISO standardov	9
2. TEMELJNA IZHODIŠČA ZA IZVAJANJE STRATEGIJE	10
2.1 Ključni cilji	10
<i>Tabela 2: Ključni cilji strategije pametne občine Ilirska Bistrica</i>	10
2.2 SWOT analiza	12
<i>Tabela 3: SWOT tabela občine Ilirska Bistrica (prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti)</i>	12
2.3 Prednosti in priložnosti za občino Ilirska Bistrica	14
2.4 Slabosti in nevarnosti za občino Ilirska Bistrica	14
2.5 Opredelitev financiranja vzpostavitve Pametne občine Ilirska Bistrica	16
<i>Slika 1: Viri financiranja za izvedbo strategije pametne občine Ilirska Bistrica</i>	16
2.7 Akcijski načrt	19
<i>Slika 2: Aktivnosti občine (in občinskih podjetij)</i>	19
3. JEDRNI UKREPI	22
3.1 Priporočila in jedrni ukrepi	22
<i>Slika 3: Krovna struktura strategije pametne občine Ilirska Bistrica</i>	22
<i>Tabela 4: Uporabne vrednosti občinske aplikacije za posamezne skupine deležnikov</i>	25
<i>Tabela 5: Ključne ciljne skupine, ustanove in podjetja, vključena v strategiji</i>	26
4. ARHITEKTURA SKUPNEGA INFORMACIJSKEGA OKOLJA	27
4.1 Opis arhitekture	27
<i>Tabela 6: Ključni segmenti in arhitektura skupnega informacijskega okolja</i>	28
4.2 Pravna varnost shranjevanja in uporabe podatkov	31
5. STRATEŠKI UKREPI	32
<i>Slika 4: Področja aktivnosti strategije Pametne občine Ilirska Bistrica</i>	32
5.1 Področje energetike	32
5.2 Področje okolja in komunalnih dejavnosti	36
5.3 Področje uprave in družbenih dejavnosti	45
5.4 Področje gospodarstva	49
5.5 Področje varnosti	51

5.6 Področje športa	55
5.7 Področje kulture	57
5.8 Področje turizma	59
5.9 Področje mobilnosti	62
5.10 Področje kmetijstva	65
5.11 Področje prebivalstva in zdravja	67
5.12 Področje telekomunikacij	72
5.13 Področje zaščite in reševanja	74
6. ZAKLJUČNE USMERITVE	76
7. VIRI IN LITERATURA	77
8. PRILOGE	80
<i>Tabela 7: Ukrepi in povezani kazalniki za področje energetike</i>	80
<i>Tabela 8: Ukrepi in povezani kazalniki za področje okolja in komunalnih dejavnosti</i>	80
<i>Tabela 9: Ukrepi in povezani kazalniki za področje uprave in družbenih dejavnosti</i>	81
<i>Tabela 10: Ukrepi in povezani kazalniki za področje gospodarstva</i>	82
<i>Tabela 11: Ukrepi in povezani kazalniki za področje varnosti</i>	82
<i>Tabela 12: Ukrepi in povezani kazalniki za področje športa</i>	83
<i>Tabela 13: Ukrepi in povezani kazalniki za področje kulture</i>	83
<i>Tabela 14: Ukrepi in povezani kazalniki za področje turizma</i>	83
<i>Tabela 15: Ukrepi in povezani kazalniki za področje mobilnosti</i>	84
<i>Tabela 16: Ukrepi in povezani kazalniki za področje kmetijstva</i>	84
<i>Tabela 17: Ukrepi in povezani kazalniki za področje prebivalstva in zdravja</i>	84
<i>Tabela 18: Ukrepi in povezani kazalniki za področje telekomunikacij</i>	85
<i>Tabela 19: Ukrepi in povezani kazalniki za področje zaščite in reševanja</i>	85

1. PAMETNE SKUPNOSTI, MESTA, OBČINE, VASI

1.1 Koncept pametnih (trajnostnih) mest

V zadnjem desetletju je na priljubljenosti in strateškem razvojnem umeščanju največ pridobil koncept pametnega trajnostnega mesta^{1 2} (v nadaljevanju PTM), ki naj bi bil odgovor na problem urbanizacije in napoved posledic, ki jih prinaša digitalna revolucija. Definicija pametnega mesta, kot jo opredeljuje Mednarodna telekomunikacijska zveza, je sledeča:

*Inovativno mesto, ki uporablja informacijske in komunikacijske tehnologije ter druge načine za izboljšanje kakovosti življenja, učinkovitost urbanih dejavnosti in storitev ter konkurenčnosti, medtem ko zagotavlja uresničevanje potreb sedanjih in prihodnjih generacij z vidika ekonomskih, socialnih in okoljskih aspektov.*³

Tabela 1: Kategorije, ki so ključne za vsako pametno trajno mesto

Kvaliteta življenja in življenjski stil	Okolje in vzdržnost
Infrastruktura in storitve	Vladovanje (<i>governance</i>), menedžment in administracija
IKT, komunikacije, inteligenca in informacije	Ekonomija in finance
Občan, državljan, družba	Mobilnost

¹ Cocchia A. Smart and digital city: a systematic literature review. (2014). V Dameri R (ed.) Smart city. Cham: Springer, 2014, pp.13–43.

² Harrison C and Donnelly IA. A theory of smart cities. (2011). V: Proceedings of the 55th annual meeting of the ISSS, Hull, 17–22 July 2011, vol. 55, pp.1–15. New York: Curran Associates.

³ Mednarodna telekomunikacijska zveza. (2014). Smart sustainable cities: An analysis of definitions. Dostopno prek: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&ccd=1&ved=0ahUKewjD7PPL7naAhUCaIAKHSlDb0QFggsMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.itu.int%2Fen%2FITU-T%2Ffocusgroups%2Fssc%2FDocuments%2FApproved_Deliverables%2FTR-Definitions.docx&usq=AOvVaw2tzL2wnbsb4L_OLPJXB6qX

V primeru razvoja PTM gre za eno izmed področij, na katerih je aktivna tudi vlada Republike Slovenije (RS), saj je leta 2015 sprejela Slovensko strategijo pametne specializacije⁴, v kateri so opredeljeni cilji in fokusna področja v kontekstu razvoja pametnih mest in skupnosti ter pametnih zgradb. EU⁵⁶ je na področju razvoja pametnih mest, skupnosti in vasi⁷ tudi zelo aktivna, saj je na razpolago več mehanizmov, ki bodisi z razpisi bodisi z neposrednim sofinanciranjem vzpodbujajo zasebni in javni sektor pri razvoju mest in podeželja.

Večina sredstev za razvoj pametnih mest je namenjenih izgradnji osnovne infrastrukture, drugi del pa za reševanje drugih problematik, ki izhajajo iz transformacije urbanih in ruralnih skupnosti v pametne skupnosti. Ena izmed njih je digitalna spretnost. Slaba raven slednje ob visoki uporabi informacijsko komunikacijskih tehnologij (IKT) vpliva tako na učinkovitost kot na varnost uporabe storitev⁸. Po podatkih OECD⁹ 18,4 odstotkov odraslih v RS nima osnovnih digitalnih spretnosti. Le 49,2 odstotka pa se uvršča na osnovno raven. Slednja zahteva poznavanje uporabe e-sporočil, spletnih iskalnikov oziroma sposobnost reševanja problemov z nekaj kliki. Slovenija je glede na PIAAC raziskavo¹⁰ na področju digitalne pismenosti pod povprečjem EU. Podatki Eurostata iz 2019¹¹ kažejo, da je v tem letu z osnovno ravniyo digitalnih kompetenc po okvirju Digital Competence Framework (uradni okvir za merjenje digitalnih kompetenc Evropske unije)

⁴ Dostopna na sledeči povezavi: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/s4_strategija_v_dec17.pdf

⁵ Evropska komisija. (2019). Smart cities: cities using technological solutions to improve the management and efficiency of the urban environment. Dostopno na: https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives/smart-cities_en

⁶ Študija »Mapping Smart Cities in the EU« je dostopna na sledeči povezavi: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET\(2014\)507480_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf)

⁷ Več informacij na povezavi: https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_en

⁸ Lim, C., Kim, K.J., in Maglio P.P. (2018). *Smart cities with big data: reference models, challenges, and considerations*. Cities 2018; 82: 86–99. Dostopno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275117308545>

⁹ OECD. (2016). *The Survey of Adult Skills: Reader's Companion, Second Edition*. Dostopno na:

https://www.oecd.org/skills/piaac/The_Survey%20of_Adult_Skills_Reader%27s_companion_Second_Edition.pdf

¹⁰ PIAAC raziskava Slovenija (b.d.). Dostopno na <http://piaac.acs.si/raziskava/slovenija/>

¹¹ Eurostat. (2019). Individuals who have basic or above basic overall digital skills by sex, % of individuals aged 16-74. Dostopno na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tepsr_sp410&lang=en

razpolagalo 55 odstotkov državljanov RS med 16. in 74. letom starosti. To je delno izboljšanje glede na vrednost iz 2015, ki je znašala 51 odstotkov. Slovenija se uvršča na 17. mesto med 27 držav članic Evropske unije, pri čemer je vrednost 55 odstotkov ravno odstotno točko nad trenutnim povprečjem Evropske unije (54 odstotkov) in odstotno točko pod povprečjem iz 2018 (56 odstotkov), ki je v statistiki še vedno beležilo vrednost Združenega kraljestva. Slovenija torej glede svoje splošne stopnje digitalne zrelosti dosega povprečne rezultate.

1.2 Koncept pametne občine

Glede na razlikovanje v definicijah, razumevanju in načinu implementacije konceptov pametnih mest in vasi je nujna navedba opredelitve, ki je smiselna za slovenski prostor. Slovenija je zaradi svoje majhne geografske površine zelo specifičen primer, kjer je glede na obstoječo ureditev lokalnih samoupravnih skupnosti potrebno koncepte pametnih mest in pametnih vasi razumeti nekoliko drugače. Večina slovenskih občin namreč zajema tako mesta kot podeželska območja. Slovenija po evropskih kriterijih na področju razvoja pametnih mest in skupnosti samo mesto ali dve (Ljubljana in Maribor), ker je meja pri evropskem kriteriju v zvezi s številom prebivalcev postavljena na 200.000 ljudi. To pomeni, da je velika večina Slovenije na podlagi kriterijev EU v kontekstu pametnih mest in skupnosti opredeljena kot podeželje.

Izhajajoč iz zgornjega, je treba koncept pametnega mesta oziroma pametne skupnosti in koncept pametnih vasi v slovenskih razmerah razumeti kot koncept pametne občine, ki ima sestavine obeh prej omenjenih konceptov in je opredeljen na sledeč način:

“Pametna občina je inovativna občina, ki razvija pametne rešitve za reševanje izzivov v svojem lokalnem okolju. Gradi na obstoječih prednostih in priložnostih, da se vključi v proces trajnostnega razvoja območja občine. Pri načrtovanju, razvoju in izvajanju strategij za izboljšanje kakovosti življenja, učinkovitost občinskih dejavnosti in storitev, konkurenčnosti lokalnega gospodarstva, optimizacije porabe energije, zmanjševanja občinskega ogljičnega odtisa ter uresničevanja potreb sedanjih in prihodnjih generacij z vidika ekonomskih, socialnih in okoljskih aspektov se zanaša na participativni pristop, ki temelji na spodbujanju inovacij ter

mobilizaciji rešitev, ki jih ponujajo digitalne tehnologije. Pametna občina izkorišča sodelovanje ter zaveznitvo z drugimi skupnostmi in akterji na podeželskih in mestnih območjih. Začetek ter izvajanje strategij pametnih občin lahko temelji na obstoječih pobudah in jih lahko financirajo različni javni in zasebni viri.”

1.3 Koncept pametnih vasi in pametnih srebrnih vasi

Tako kot urbana se tudi podeželska območja po Evropi hitro spreminjajo. Čeprav izzivi, kot sta depopulacija in slaba kakovost javnih storitev, še vedno pritiskajo na številne podeželske skupnosti, obstajajo tudi nove in zanimive priložnosti za prebivalce podeželja in podeželska podjetja. Koncept pametnih vasi oziroma njena opredelitev izhaja iz idejne zasnove, po kateri državljani podeželja prevzamejo pobudo za iskanje praktičnih rešitev – tako za resne izzive kot za nove priložnosti, ki spreminjajo podeželje.

Po definiciji ECORYS so pametne vasi:

“Pametne vasi so skupnosti na podeželju, ki razvijajo pametne rešitve za reševanje izzivov v lokalnem okolju. Gradijo na obstoječih lokalnih prednostih in priložnostih, da se vključijo v proces trajnostnega razvoja svojih območij. Pri razvoju in izvajanju svojih strategij za izboljšanje ekonomskih, socialnih in okoljskih razmer se zanašajo na participativni pristop, zlasti s spodbujanjem inovacij in mobilizacijo rešitev, ki jih ponujajo digitalne tehnologije. Pametne vasi imajo koristi od sodelovanja in zaveznitva z drugimi skupnostmi in akterji na podeželskih in mestnih območjih. Začetek in izvajanje strategij pametnih vasi lahko temelji na obstoječih pobudah in jih lahko financirajo različni javni in zasebni viri.”^{12 13}

¹² EUSurvey. (2018). Consultation on the working definition of »Smart Villages«. Dostopno na: <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/SecondConsultationDefinition>

¹³ Scitech Europa. (2019). Smart Villages: A new concept for rural development. Dostopno na: <https://www.scitecheuropa.eu/smart-villages-rural-development/95112/>

Skupnosti na podeželju lahko vključujejo eno ali več naselij brez omejitev števila prebivalcev. Podeželska območja so opredeljena kot "pretežno podeželska območja" v skladu s tipologijo OECD in Eurostat za razvrščanje regij (več kot polovica prebivalcev živi na podeželju). Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (Surs) je od 2010 delež slovenskega prebivalstva, starejšega od 65 let, narasel za štiri odstotke in trenutno znaša 20,5 odstotka. Zrasel je tudi delež prebivalstva nad 80 let starosti, ki je trenutno 5,5-odstoten (v letu 2010 je bil delež v vrednosti štiri odstotke). Za približno tretjino slovenskih občin velja, da je število odseljenih večje od števila priseljenih. Ker se odseljujejo večinoma mlajši od 40 let, to pomeni večji odstotek ostarelega prebivalstva med občani posamezne občine.

Koncept pametnih vasi ima prav zato kot enega od svojih ciljev tudi revitalizacijo in ohranjanje poselitve podeželja. Pomožna variacija koncepta pametnih vasi, ki je usmerjena v ohranjanje kvalitete bivanja starostnikov, je t. i. pametna srebrna vas. Po definiciji LAS Posavje, ki se navezuje na sorodne koncepte OECD, so takšne skupnosti definirane kot:

“Pametne srebrne vasi so bolj ali manj prostorsko razpršene, vendar močno povezane skupnosti na podeželju, ki uporabljajo inovativne rešitve – socialne inovacije, med drugim tudi za stabilno premagovanje izzivov demografskih sprememb. Sem sodi razvoj programov za kakovostno dolgotrajno oskrbo, ki vključuje izgradnjo ustrezne socialne infrastrukture: zgradb, njihovih opremljenosti z digitalnimi napravami in povezovanjem teh v operativne mreže tudi v podporo večji mobilnosti starostnikov, ter izobraževanja in zaposlovanja občanov za vstop v izvajanje storitev v srebrni ekonomiji prihodnosti.”¹⁴

Treba je poudariti, da koncept pametne srebrne vasi ni v nasprotju s konceptom pametne vasi oziroma pametne skupnosti. Bistvena lastnost pametne srebrne vasi je, da ne pojmuje starostnikov kot bremena ali ovire, temveč kot enakopravne občane in državljane, ki morajo enakovredno sodelovati in koristiti pri uvedbi tehnologij, pristopov in konceptov pametne skupnosti. To pomeni,

¹⁴ Bogataj, David in drugi. (2020). *Koncept pametne srebrne vasi v okviru projekta Pametne vasi za jutri*. Dostopno na: <http://www.las-posavje.si/upload/editor/KONCEPT%20PAMETNE%20SREBRNE%20VASI%20-%20kon%20C4%8Den.pdf>

da je večja stopnja angažiranosti starejših občanov tudi konkurenčna prednost; večja mera sodelovanja v ukrepih in dejavnostih pametne skupnosti pomeni večjo stopnjo sodelovanja starostnikov v življenju občine, ki je tako obogateno in oplemeniteno.

1.4 Opredelitev ISO standardov

Za doseganje uspeha skozi celovit in integriran pristop k trajnostnemu razvoju mest je Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO) izdelala globalne standarde, ki omogočajo zbiranje, vrednotenje in primerjavo podatkov. Ključni med njimi so:

ISO 37120 (Kazalniki mestnih storitev in kvalitete življenja, 2018)¹⁵: opredeljuje 46 ključnih in 54 podpornih kazalnikov (KPI, *Key Performance Indicators*) znotraj 19 področij. Kazalniki so razdeljeni na ključne in podporne kazalnike, pri čemer so ključni kazalniki bistveni za usmerjanje in ocenjevanje uspešnosti upravljanja mestnih storitev in kakovosti življenja. Podporni kazalniki so namenjeni dopolnitvi, višji natančnosti in lažji razlagi vrednosti ključnih kazalnikov.

ISO 37122 (Kazalniki pametnega mesta, 2019)¹⁶: predstavlja celovit sklop kazalnikov za merjenje napredka mesta oziroma skupnosti v smeri razvijajočega se pametnega mesta oziroma skupnosti. Dopolnjuje ISO 37120 in se povezuje s ISO 37123.

ISO 37123 (Kazalniki odpornosti mesta, 2019)¹⁷: poleg kazalnikov odpornosti mesta opredeljuje tudi odporno mesto kot mesto, ki je sposobno upravljati, prilagajati in vzdrževati mestne storitve in izboljšati kakovost življenja pred nevarnostmi, šoki in stresom. To vključuje kapaciteto za upiranje, absorpcijo, nameščanje, prilagajanje, transformacijo in okrevanje po učinkih nevarnosti in nesreč pravočasno in učinkovito, z ohranjanjem in obnavljanjem osnovne infrastrukture in storitev trajnostjo na podlagi praks upravljanja s tveganji.

¹⁵ ISO standard je dostopen na sledeči povezavi: <https://www.iso.org/standard/68498.html>

¹⁶ ISO standard je dostopen na sledeči povezavi: <https://www.iso.org/standard/69050.html>

¹⁷ ISO standard je dostopen na sledeči povezavi: <https://www.iso.org/standard/70428.html>

2. TEMELJNA IZHODIŠČA ZA IZVAJANJE STRATEGIJE

2.1 Ključni cilji

Tabela 2: Ključni cilji strategije pametne občine Ilirska Bistrica

PODROČJE	CILJI
ENERGETIKA	Širša uporaba obnovljivih virov energije, manjši obseg neučinkovitosti pri uporabi in porabi, dostopnost podatkov strankam
OKOLJE	Učinkovitejše vodenje kanalizacijskega omrežja, hitrejši odvoz odpadkov, zmanjšanje nivoja škodljivih emisij, cenejše in okolju prijaznejše pogrebne storitve
UPRAVA IN DRUŽBENE DEJAVNOSTI	Večji obseg komunikacije med upravo in občani, zmanjšanje škodljivih vplivov na okolje, hitrejše poslovanje in povečane kapacitete, možnost soodločanja z občani glede projektov
GOSPODARSTVO	Višja konkurenčnost občinskih podjetij, povečanje moči občinskih znamk, privabljanje direktnih investicij v občino
VARNOST	Učinkovito varovanje javne in zasebne lastnine ter javnega reda in miru, pomoč varnostnim službam, okrepitev splošne ravni kibernetskih zaščit in kibernetske varnosti javnih zavodov in ustanov
ŠPORT	Večje število športnih dogodkov z večjim povprečnim številom udeležencev, večja stopnja telesne aktivnosti prebivalcev občine
KULTURA	Krepitev kulturnega dogajanja, večji obisk lokalnih dogodkov, večja prepoznavnost tradicij in običajev v širši Sloveniji in svetu

TURIZEM	Stabilna rast nivoja turističnih obiskov, personalizacija turistične ponudbe, razvoj butičnega turizma
MOBILNOST	Večja stopnja koriščenja sredstev javnega prevoza, boljša pretočnost občinskega prometa, večja varnost vseh udeležencev v prometu.
KMETIJSTVO	Ohranjevanje lokalnih tradicij, povezovanje izvajalcev kmetijskih dejavnosti, večja tržna konkurenčnost občinskega kmetijstva
VODE	Učinkovitejše in odzivnejše upravljanje z vodovodnim omrežjem, dostopnost podatkov strankam, varnejše in stabilnejše omrežje
PREBIVALSTVO IN ZDRAVJE	Izboljšanje kvalitete življenja starejših in hudo bolnih občanov, višja kvaliteta zdravstvenih storitev v občini
TELEKOMUNIKACIJE	Širitev dostopa občanov in obiskovalcev do telekomunikacijskih povezav, večje prenosne kapacitete za javna in zasebna podjetja/zavode
ZAŠČITA IN REŠEVANJE	Povečana odzivnost varnostnih in reševalnih služb, hitrejša in natančnejša komunikacija z občani

2.2 SWOT analiza

Tabela 3: SWOT tabela občine Ilirska Bistrica (prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti)

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Dobri kadrovske potenciali in usposobljena delovna sila med občani - Izvozna usmerjenost regijskega in občinskega gospodarstva - Poraščenost z gozdovi (industrijske surovine, razvoj kmetijstva in industrije) - Zmanjševanje brezposelnosti v zadnjih letih - Večja povezanost podpornih organizacij za svetovanje, razvoj podjetništva, izobraževanje in usposabljanje - Visoka kakovost življenja zaradi zdravega naravnega okolja - Visoko zadovoljstvo prebivalstva z življenjem v regiji - Dobra mreža zdravstvenih institucij v regiji - Bogata kulturna dediščina in društveno-kulturna ponudba - Relativno dobro razvita športna infrastruktura in športna ponudba - Ohranjena narava in biotska raznovrstnost, naravni parki in zavarovana območja - Možnosti za razvoj turizma v povezavi z drugimi sektorji - Prisotnost celostne prometne strategije 	<ul style="list-style-type: none"> - Slabše razvito podjetništvo v primerjavi z ostalimi slovenskimi regijami - Pomanjkljive prometne povezave - Nizka dodana vrednost na zaposlenega - Prisotnost degradiranih območij - Slabo razvit industrijski sektor (premalo delovnih mest z visoko dodano vrednostjo) - Šibka raziskovalno-razvojna dejavnost - Nadaljevanje trenda staranja prebivalstva - Premalo zaposlitvenih priložnosti (še posebej za mlade, izobražene kadre) - Visoka stopnja dnevnih migracij - Beg možganov v druge, bolj razvite regije ali v tujino - Izrazita stanovanjska problematika - Pomanjkanje ponudbe za oskrbovanje starejših in hudo bolnih - Število zdravnikov na 1000 prebivalcev je pod državnim povprečjem - Premalo usklajen razvoj celovite turistične ponudbe - Šibko povezovanje lokalnih (turističnih) ponudnikov - Pomanjkljiva mreža javnega prometa in previsoka odvisnost prebivalstva od osebne avtomobilskega prevoza - Razdrobljenost in majhnost kmetij - Nekonkurenčnost kmetijske ponudbe - Premalo specializirane kmetijske proizvodnje - Slabo stanje razpoložljivosti širokopasovne infrastrukture na podeželju

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none">- Krepitev inovacijske in raziskovalno-razvojne dejavnosti- Potencial za hiter razvoj inovativnosti in inovacijske kulture v podjetjih- Krepitev mrežnega in strateškega povezovanja med zasebnim sektorjem in izobraževalnimi ustanovami- Digitalni razvoj podjetij- Krepitev investicijskega potenciala regije- Večanje dodane vrednosti izdelkov in storitev- Spodbujanje novih načinov dela- Krepitev trajnostnega razvoja pri ustvarjanju delovnih mest- Revitalizacija kulturne dediščine- Spodbujanje prebivalstva k bolj zdravemu in aktivnemu načinu življenja- Spodbujanje aktivnega staranja- Digitalizacija zdravstva za krepitev kakovosti zdravstvenih storitev- Povezovanje turizma s kmetijstvom, gospodarstvom, športom in ostalimi segmenti- Prenos specifičnih in tradicionalnih znanj in veščin za razvoj turizma in podjetništva- Revitalizacija podeželske dediščine- Prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam- Naraščanje povpraševanja po kakovostnih lokalnih produktih- Možnosti lokalne (samo)oskrbe- Krožno gospodarstvo- Zeleni turizem- Uvajanje novih oblik mobilnosti na podeželju- Nadaljevanje vzpostavljanja celovitega omrežja daljinskih kolesarskih poti	<ul style="list-style-type: none">- Odliv strokovnega kadra iz regije- Neučinkovita poraba sredstev za raziskave in razvoj- Nepripravljenost gospodarstva na novo gospodarsko krizo- Pomanjkanje surovin- Potencialna nesposobnost podjetij pridobivanja razvojnih sredstev zaradi pomanjkanja svoje razvojne orientiranosti- Selitev proizvodnih obratov iz regije v ugodnejša poslovna okolja- Neugodni demografski trendi- Povečevanje socialne izključenosti- Propadanje kulturne dediščine- Krčenje sredstev za javne storitve- Trend centralizacije- Onesnaževanje okolja in preobremenjevanje naravne dediščine- Posledice naravnih nesreč, ki jih povzročijo žled, požari, poplave- Nezmožnost upravljanja s prevelikimi turističnimi pritiski- Opuščanje kmetijske dejavnosti in zaraščanje kmetijskih površin- Nadaljevanje pomanjkanja vlaganj v storitve in infrastrukturo za javni potniški promet- Premajhen interes zasebnih vlagateljev in operaterjev elektronskih komunikacij na podeželju- Javna objava katastra vodovodnega omrežja v smislu varovanja vodnih virov

2.3 Prednosti in priložnosti za občino Ilirska Bistrica

Občina Ilirska Bistrica lahko v tem trenutku, ob pričetku načrtovanja svoje transformacije v pametno skupnost, računa na več prednosti. Glavne med njimi so usposobljenost delovne populacije (močni kadrovski potenciali), upadanje ravni brezposelnosti v zadnjih 5 letih, visoka kakovost življenja zaradi okoliške narave in povezanosti skupnosti, zelo bogata kulturna/naravna dediščina (uporabno tako za segmente gospodarstva, turizem, kulturo in turizem), dobra razvitost športne infrastrukture (skupaj s športnim dogajanjem) in že pričete lokalne/regionalne iniciative za razvoj gospodarstva ter prometa. Vse navedene prednosti bodo občini v veliko pomoč pri uspešnem izvajanju strategije.

Od izpolnjevanja ciljev strategije si občina lahko upravičeno obeta tudi veliko število razvojnih priložnosti. Med njimi je krepitev inovacijskih in razvojnih dejavnosti/aktivnosti (v zasebnih in javnih podjetjih), tesnejše povezovanje med zasebnim sektorjem in izobraževalnimi ustanovami, digitalizacija proizvodnje in poslovanja, spodbujanje telesne aktivnosti vseh starosti prebivalstva, revitalizacija kulturne dediščine, digitalni razvoj zdravstvenih storitev, povezovanje turističnih aktivnosti s kmetijstvom, gospodarstvom, športom in ostalimi segmenti, krepitev kmetijskih aktivnosti in njihove tržne konkurenčnosti, večja mera koriščenja javnega prevoza in spodbujanje vseh aktivnosti, ki stremijo k trajnostnemu razvoju.

2.4 Slabosti in nevarnosti za občino Ilirska Bistrica

Ob istem času so v občini Ilirska Bistrica poleg prednosti in priložnosti glede izvedbe strategije tudi slabosti in nevarnosti, katerih se ne sme ignorirati. Nasprotno, občini in aktivne deležnike bodo zaznane slabosti motivirale za uspešno izvajanje ukrepov, nevarnosti pa bodo služile kot opozorila, čemu se je treba izogniti.

Trenutno stanje podjetništva v občini je slabše razvito kot v drugih slovenskih regijah. Eden izmed glavnih razlogov za to ter za mnoge druge slabosti/nevarnosti so slabe cestne in železniške povezave, ki otežujejo investiranje v regijo in njen gospodarski razvoj. To vodi mlade iz občine v

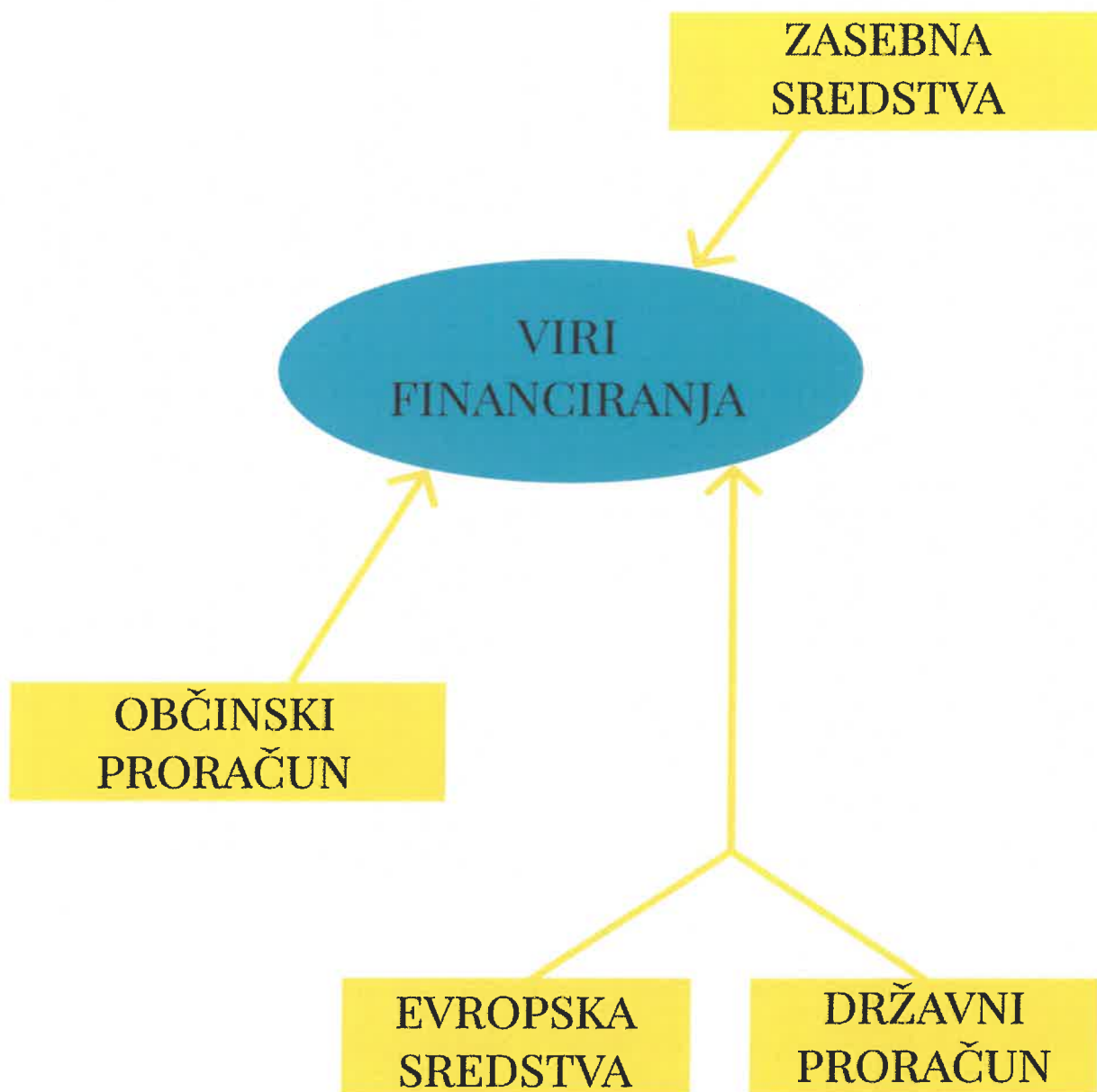
iskanje zaposlitev v drugih občinah, predvsem izven Primorsko-notranjske statistične regije, kar poleg bega možganov pomeni tudi pospešen dvig povprečne starosti prebivalstva. Slabe prometne povezave ne vplivajo samo na veliko dnevnih delovnih migracij, ampak tudi na vse večjo uporabo osebnega avtomobila zaradi slabe povezanosti občine z javnim prevozom. Posledica nižje stopnje gospodarskega razvoja je tudi nezadostna ponudba stanovanj, predvsem za mlado prebivalstvo. Dodatne slabosti, povezane s slabšo gospodarsko razvitostjo, so razpršenost in razdrobljenost kmetijskih zemljišč in nespecializiranost kmetijske ponudbe.

Iz obstoječih navedenih slabosti izhajajo tudi glavne nevarnosti za občino v naslednjih letih. Med njimi so nadaljevanje odliva strokovnih kadrov v druge regije, neučinkovita uporaba dodeljenih sredstev (zaradi pomanjkanja kapacitet in strokovnega znanja), nepripravljenost občinskega gospodarstva na morebitno ponovitev gospodarske krize, nadaljevanje neugodnih demografskih trendov in povečevanje socialne izključenosti delov prebivalstva, krčenje sredstev za javne ustanove, posledice naravnih nesreč – zaradi podnebnih sprememb je realistično, da se njihova intenzivnost poveča), opuščanje kmetijske dejavnosti, premajhne turistične kapacitete in morebitno pomanjkanje vlaganja v javni promet/telekomunikacijsko infrastrukturo. Za lep del teh nevarnosti so razlogi izven pristojnosti in odgovornosti občine Ilirska Bistrica in vključenih deležnikov, vendar bo v sklopu strategije pametne skupnosti potrebno storiti vse, da se med izvajanjem v občini ne pojavi oziroma da je njihov obseg minimaliziran.

2.5 Opredelitev financiranja vzpostavitve Pametne občine Ilirska Bistrica

Slika 1: Viri financiranja za izvedbo strategije pametne občine Ilirska Bistrica

A) Občinski proračun občine Ilirska Bistrica

Občina bo morala financiranje ukrepov strategije pametne občine združevati s financiranjem ukrepov, navedenih v strategijah za razvoj posameznih področij. Če se ukrep, naveden v strategiji pametne skupnosti, močno povezuje z ukrepi v strateških dokumentih, je smiselno oceniti, ali so obstoječa namenjena sredstva dovolj velika, da je z njimi možno uvesti tudi ukrepe te strategije. Občina bo iz lastnega proračuna tudi spodbujala projekte zasebnih subjektov, namenjene uresničevanju in izvedbi ukrepov strategije.

B) Javno financiranje

Sredstva, ki jih bo v javnih pozivih za realizacijo ukrepov in vzpostavitev funkcionalnosti pametnih mest in skupnosti namenila država na podlagi:

- proračuna Republike Slovenije

Republika Slovenija bo v tekočem desetletju za spodbujanje raziskovanja ter razvoja inovacij na področjih, ki jih opredeljujejo razvojni dokumenti, kot so Strategija razvoja Slovenije, Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije, Slovenska strategija pametne specializacije (trenutno v prenovi), nudila sredstva iz državnega proračuna (kot že v prejšnjem desetletju). Med njimi je tudi področje pametnih mest in skupnosti. Sredstva iz državnih virov bo mogoče pridobiti bodisi v okviru samostojnih javnih pozivov oziroma v okviru javnih pozivov, katerih finančna sredstva zagotavljajo evropski skladi ter evropske institucije.

- evropskih sredstev

Evropska sredstva, podeljena v okviru javnih pozivov, bodo namenjena financiranju raziskovanja, razvoja ter vzpostavitve pametnih mest in skupnosti. Po izvoru jih razdelimo na:

- razpisi za sofinanciranje ukrepov vzpostavitve pametnih mest, katerih cilj bo skozi konzorcije občin reševati izzive pri vzpostavitvi pametnih mest in skupnosti.
- Dodatna sredstva iz evropskih skladov, kot sta Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski kohezijski sklad, ki niso neposredno vezana na tematiko pametnih skupnosti.

Finančna perspektiva EU za obdobje 2021–2027 opredeljuje večmilijardno financiranje projektov vzpostavitve pametnih mest in vasi, torej financiranje projektov digitalizacije občin, mest, vasi in skupnosti. Sloveniji bo iz teh virov namenjenih 4,5 milijarde evra kot celote, od tega predvidoma 8 milijonov evrov za vzpostavitev in vodenje pametnih skupnosti. Iz instrumenta za okrevanje Next Generation Europe, ki je namenjen okrevanju evropskega gospodarstva od posledic epidemije koronavirusa, bo Slovenija prejela 0,6 milijarde evrov posojil in 1,6 milijarde evrov nepovratnih sredstev. Tudi iz teh financ bo možno financiranje pametnih skupnosti.

C) Investicije zasebnega sektorja

Tretji vir financiranja za načrtovanje, razvoj, vzpostavitev pametnih mest in skupnosti so investicije zasebnega sektorja, saj vzpostavitev pametne občine širi in odpira velike poslovne priložnosti za zasebni sektor. Občina bo investicije zasebnega sektorja spodbujala tudi s pomočjo prijave zasebnih subjektov v občini na razpise sofinanciranja projektov digitalizacije in digitalne transformacije, kot jih ponujata Slovenski podjetniški sklad in agencija SPIRIT Slovenija.

Zasebni sektor bo v strategijo pametne občine Ilirska Bistrica vključen s konceptom “odprtih inovacij (*Open Innovation*)”, kot ga je definirala EU¹⁸. Koncept odprtih inovacij je okvir za medsebojno sodelovanje in delo štirih ali petih tipov akterjev:

- a) lokalnih in državnih oblasti;
- b) zasebnega sektorja;
- c) akademske stroke in raziskovalnih centrov;
- d) civilne družbe;
- e) naravno in družbeno okolje nekega projekta (pomožni in podporni element).

Odperte inovacije se ustvarjajo in razvijajo s konstantnim angažiranjem in sodelovanjem akterjev in njihove okolice. Akterji sodelujejo pri ustvarjanju prihodnosti in usmerjanju dejanj in odločitev, ki presegajo obseg tega, kar bi lahko katerakoli organizacija ali oseba storila sama. Model

¹⁸ Evropska komisija. (2020). Open innovation 2.0. Dostopno prek: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/open-innovation-20>

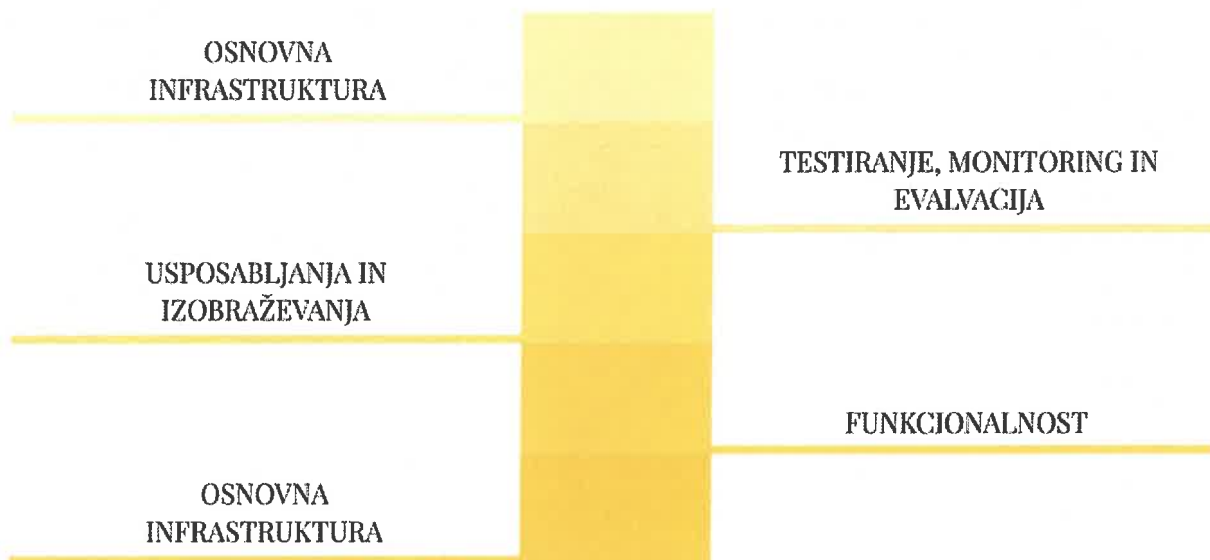

vključuje tudi uporabnike (občane), ki s svojo uporabo pametnih sistemov in svojimi predlogi sodelujejo pri njihovem razvoju in načrtovanju izboljšav. Proces odprtih inovacij ima pet ključnih elementov:

- a) **mreženje med deležniki;**
- b) **skupno delo in sodelovanje:** vključevanje občinskih podjetij in občinskih partnerjev, poslovnih konkurentov, izobraževalnih ustanov (tudi izven občinskih meja) in uporabnikov;
- c) **podjetništvo:** spodbujanje aktivnega sodelovanja zasebnega sektorja, ustanovitve start-upov in novih podjetij;
- d) **upravljanje z intelektualno lastnino:** odločanje, kateri podatki naj bodo javni, kateri bodo deljeni s poslovnimi partnerji in s katerimi bo razpolagala samo občina;
- e) **raziskave in razvoj:** razvijanje novih idej in storitev ter izboljšave obstoječih.

2.7 Akcijski načrt

Slika 2: Aktivnosti občine (in občinskih podjetij)

1. Prva faza: vzpostavitev osnovne infrastrukture

V prvi fazi je predvidena vzpostavitev fizične in digitalne infrastrukture, ki je potrebna za implementacijo jedrnih in strateških ukrepov.

2. Druga faza: vzpostavitev funkcionalnosti (realizacija ukrepov)

V drugi fazi je predvidena dejanska realizacija načrtovanih ukrepov in njihovih funkcionalnosti. Ukrepi so opredeljeni na podlagi področnih ciljev, izvedeni pa bodo po časovnici, sprejeti po posvetu s ključnimi deležniki in občani.

3. Tretja faza: usposabljanja in izobraževanja

Za uspešno doseganje področnih ciljev ter realizacijo zastavljenih ukrepov so nujna usposabljanja in izobraževanja za deležnike, ki jih delimo v štiri ključne skupine:

- A) občani,
- B) uslužbenci na občinski upravi,
- C) javni uslužbenci,
- D) pravne osebe zasebnega sektorja.

Tretja faza predstavlja torej ukrep, katerega cilj je dvigniti digitalne kompetence navedenih skupin deležnikov v okviru naslednjih tem:

- prisotnost na spletu,
- učinkovita uporaba digitalnih tehnologij,
- digitalna izkušnja potrošnika/uporabnika/stranke,
- digitalizacija procesov,
- digitalno trženje in marketing,
- kibernetška varnost,

- urejanje in varovanje podatkov na spletu,
- mobilne rešitve,
- digitalni poslovni modeli.

4. Četrta faza: testiranje, monitoring in evalvacija

Predzadnja stopnja zajema aktivnosti na področju testiranja:

- a) nameščene infrastrukture, platform in uvedenih funkcionalnosti,
- b) monitoringa (spremljanje stanja), ki bo omogočal pridobivanje podatkov za namene izboljševanja učinkovitosti celotnega sistema in njegovih posameznih komponent,
- c) rednih evalvacij, v kolikšni meri so bili uresničeni zastavljeni ukrepi in njihovi zaželeni cilji.

5. Peta faza: promocija in popularizacija

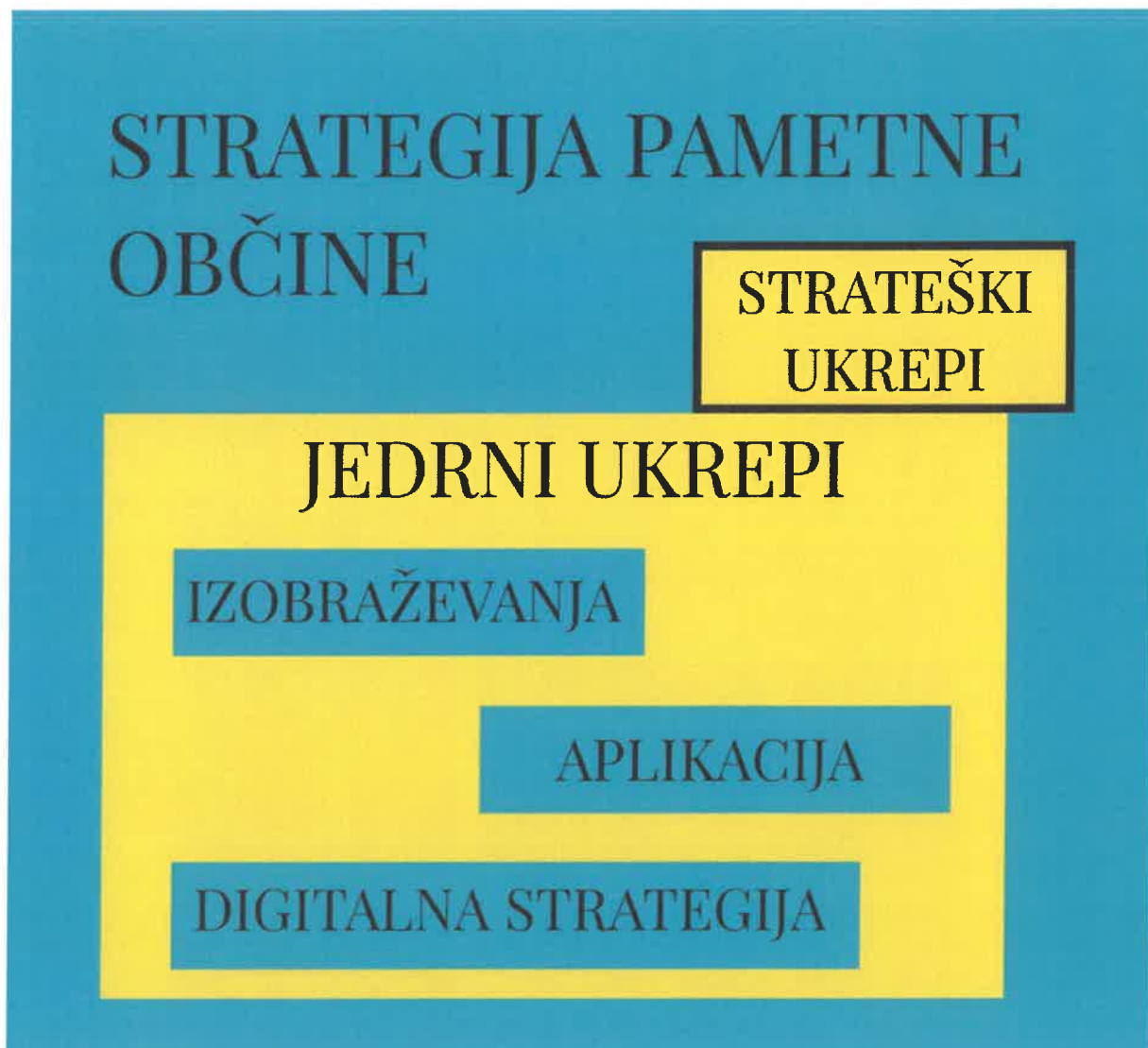
Skrbno in profesionalno načrtovanje ter izvajanje promocijskih aktivnosti in odnosov z javnostmi bo omogočilo občini, da uspešno nagovori končne uporabnike k registraciji in kompetentni uporabi sistema oziroma storitev, realiziranih na podlagi te strategije.

3. JEDRNI UKREPI

3.1 Priporočila in jedrni ukrepi

Slika 3: Krovna struktura strategije pametne občine Ilirska Bistrica

A) Vzpostavitev digitalne identitete za občane Občine Ilirska Bistrica

Vse pravice pridržane © IPM Digital, Dunajska cesta 106, 1000 Ljubljana

Digitalna identiteta pomeni skupek različnih informacij o dani osebi (ime in priimek, naslov bivališča, elektronska pošta, davčna številka, emšo), ki so shranjene na enotnem profilu. S tem profilom se občan uporabnik prijavlja v občinsko aplikacijo, slednja pa na podlagi shranjenih informacij omogoča uporabnikom koriščenje storitev v skladu z njihovimi željami in pravicami. Cilj digitalne identitete je omogočiti občanom karseda širok nabor storitev in podatkov na enem mestu, v digitalnem okolju, ki je na voljo ves čas. Na digitalno identiteto se tako npr. vežejo kupljene karte in vozovnice, vloge, razni bonusi, članstva, rezervacije. Digitalna identiteta lahko deluje na različnih platformah (aplikaciji, spletni strani) in mora biti maksimalno zaščitena pred kakršno koli zlorabo podatkov.

Vzpostavitev enotne občinske digitalne identitete je edini način, ki omogoča koriščenje vseh funkcionalnosti in uvedbo vseh ukrepov, navedenih v strategiji. Digitalna identiteta za občane bo potrebna za uporabo novih storitev obveščanja, naročanja, opozoril, novic, informacij, obdelave dokumentov v aplikaciji. Zaposlenim bo poleg koriščenja storitev za občane omogočala tudi spremljanje in prilagajanje senzorike na daljavo.

Pod pojem digitalne identitete občina Ilirska Bistrica ne izključuje možnosti uporabe morebitne nove ali dopolnjene obstoječe oblike državne digitalne identitete. V primeru njene vzpostavitve in široke uporabe bo slednja uporabljena kot nadomestek lastne občinske digitalne identitete.

Polna oblika občinske digitalne identitete bo na voljo **osebam, ki imajo stalno ali začasno bivališče** v Občini Ilirska Bistrica oziroma osebam, ki so zaposlene na območju Občine Ilirska Bistrica. Uslužbenci občinske uprave, javnih zavodov, javnih podjetij in zasebnih podjetij, ki bodo sodelovala pri vodenju in izvedbi projektov, bodo prejeli **posebno vrsto digitalne identitete**, ki jim bo omogočala vodenje administrativnih in upravnih dolžnosti, vezanih na svoje delovno mesto.

B) Vzpostavitev enotne aplikacije in rezervacijske platforme občine Ilirska Bistrica

Uporabniki bodo svojo občinsko digitalno identiteto koristili za uporabo spletne/mobilne aplikacije. Ta bo dostopna za vse mobilne in računalniške operacijske sisteme. Na njej bodo uporabniki koristili funkcionalnosti pametnega mesta, kot so navedene v posameznih strateških ukrepih. Zaposleni na občinski upravi, v javnih zavodih in javnih podjetjih bodo aplikacijo uporabljali za namen komunikacije in dela z občani, monitoring senzoričnih podatkov in učinkovitejšega opravljanja delovnih procesov. Aplikacijo bodo lahko koristili tudi obiskovalci in turisti, v omejenem obsegu predvsem turističnih, okoljskih, varnostnih in poslovnih vsebin, z možnostjo razširitve, ob odločitvi občinske uprave.

Tabela 4: Uporabne vrednosti občinske aplikacije za posamezne skupine deležnikov

OBČANI	OBISKOVALCI TURISTI	IN OBČINSKA UPRAVA IN JAVNE USTANOVE/PODIJETJA	PRAVNE OSEBE
<ul style="list-style-type: none"> - storitve občinske uprave (vloge, razpisi) - pošiljanje in prejemanje uradnih dokumentov - pregled podnebnih in vremenskih podatkov - prejemanje nujnih opozoril - koriščenje storitev javnega prevoza - obvestila o dogajanju v občini (športno, kulturno, turistično) - digitalni zemljevid občine in pomembnih lokacij - koriščenje kartic ugodnosti, popustov in drugih bonusov - pregled zdravstvene kartoteke in ostalih dostopnih osebnih zdravniških dokumentov - prijava škode in okvar - plačevanje storitev (javni prevoz, prijava na dogodek, plačilo vloge) - rezervacija prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> - koriščenje digitalnega turističnega vodiča - turistični popusti in ugodnosti - vpogled v bazo podatkov o razvoju in rasti občine - pregled podnebnih in vremenskih podatkov - dodaten dostop, ob odobritvi občinske uprave 	<ul style="list-style-type: none"> - sprejemanje naročil za storitve občinske uprave - prenos dokumentov v občinski e-arhiv, digitalni pregled dokumentov - izvajanje komunikacije z občani - redno obveščanje občanov o dogodkih v občini - spremljanje ključnih senzoričnih podatkov - dostop do varnostnih kamer - daljinsko upravljanje s senzorji in povezano opremo - dodajanje novih storitev - vodenje voznega parka - upravljanje s podatkovnimi bazami 	<ul style="list-style-type: none"> - vpogled v podatkovno bazo o razvoju in rasti občine - najem poslovnih prostorov, parcel, hal, obratov - prijave na razpise, natečaje in pobude - soustvarjanje vsebin

C) Izobraževanja, usposabljanja in vključitev aktivnih deležnikov (zaposleni v občinskem sistemu, delodajalci, udeleženci v šolskem sistemu, upokojenci)

Uspešnost preobrazbe občine Ilirska Bistrica v pametno skupnost bo odvisna tudi od dviga digitalnih znanj in digitalne kulture vseh prebivalcev občine. Poudarek mora biti na aktivno zaposlenimi v občinski upravi, vendar morajo ukrepi zajeti celotno prebivalstvo občine.

Pomanjkanje teh znanj je posebej opazno pri ranljivih skupinah, pri izobraževanjih mladih, obstaja pa tudi v zasebnih podjetjih, aktivnih v občini. S tem je povezano tudi pomanjkanje izobraževanj in spodbud podjetnosti in inovacij med vsemi deležniki digitalizacije in uvedbe pametnih rešitev.

Pri izvedbi izobraževanj bodo sodelovali vsi ključni deležniki, poleg javnih ustanov pa bodo vključena tudi zasebna podjetja. Slednja bodo lahko sodelovala pri izobraževanjih oziroma jih dejansko izvajala. Udeleženci bodo pridobili predvsem bistvene kompetence uporabe sodobnih digitalnih sistemov, pri čemur bo poseben poudarek posvečen kompetencam za kibernetiko varnost in kompetencam digitalnega marketinga.

Občina mora nadaljevati z investiranjem v talente digitalnih kompetenc ter v spodbujanje podjetnosti in digitalne inovativnosti. Aktivnosti morajo biti usmerjene v konkretne rezultate, ki so merljivi in primerljivi z rezultati drugih občin. Spodbujati se mora grajenje kompetenc dela, učenja in koriščenja storitev na daljavo, uporabo digitalnih orodij za optimizacijo delovnega procesa, učenju uporabe in uvajanju najnovejših digitalnih tehnologij in programov.

Tabela 5: Ključne ciljne skupine, ustanove in podjetja, vključena v strategiji

Ključne ciljne skupine	Vključene podjetja, zavodi in organizacije
<ul style="list-style-type: none">- osnovnošolci in srednješolci iz občine- študentje iz občine in širše regije- aktivni zaposleni v občinski upravi- aktivni zaposleni v industrijski dejavnosti	<ul style="list-style-type: none">- Dom starejših občanov Ilirska Bistrica- Gimnazija Ilirska Bistrica- Glasbena šola Ilirska Bistrica- JP Komunala Ilirska Bistrica

<ul style="list-style-type: none">- aktivni zaposleni v kmetijski dejavnosti- aktivni zaposleni v obrtnih in storitvenih dejavnostih- aktivni zaposleni v turistični dejavnosti- aktivni zaposleni v ostalih segmentih javnega sektorja- upokojenci in starejši državljani	<ul style="list-style-type: none">- Knjižnica Makse Samsa- Zdravstveni Dom Ilirska Bistrica- OŠ Antona Žnideršiča- OŠ Dragotina Ketteja- OŠ Jelšane- OŠ Knežak- OŠ Podgrad- OŠ Pregarje- OŠ Podgora - Kuteževo- Vrtec Ilirska Bistrica- TIC Ilirska Bistrica- Lekarna- Gasilska zveza- RRA Zeleni Kras- Kmetijsko gozdarski zavod- Zavod za gozdove Sežana, Trnovo- Zavod za gozdove Postojna, Knežak- Meteolab, Saša Zidar- Upravna enota Ilirska Bistrica- Center za socialno delo- Zavod za zaposlovanje- LAS med Snežnikom in Nanosom- Javna razsvetljava d.d.
--	--

4. ARHITEKTURA SKUPNEGA INFORMACIJSKEGA OKOLJA

4.1 Opis arhitekture

Pametna skupnost je definirana kot okolje, v katerem obstaja medsebojna integracija digitalnih sistemov, ki skupaj tvorijo povezan ekosistem. Med svojim delovanjem vključuje souporabo podatkov posameznih sistemov, združevanje, iskanje povezav in odvisnosti med podatki ter identifikacijo metapodatkov skupaj s KPI-ji, kot so navedeni v ISO standardih.

Tabela 6: Ključni segmenti in arhitektura skupnega informacijskega okolja

KLJUČNI SEGMENTI INFORMACIJSKEGA OKOLJA	SESTAVNI ELEMENTI PODATKOVNE BAZE	ELEMENTI VARNOSTI PODATKOV	GLAVNE NEVARNOSTI
Enotna podatkovna baza (data lake)	Prisotnost na eni sami lokaciji in enotnem občinskem strežniku/sistemu strežnikov	Redno posodobljeni sistemi programske zaščite (antivirus, požarni zidovi, anti-malware ...)	Napadi hekerjev
Primeren nivo digitalne infrastrukture, strojne in programske opreme	Shranjevanje v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov) in GDPR	Izobraževanje zaposlenih o kibernetiki varnosti	<i>Phishing</i> (kraja identitete)
Vodja digitalne transformacije	Robusten sistem kibernetike varnosti	Zavarovanje podatkov in opreme na zavarovalnici	Kraja podatkov
Vsebinski občinski koordinator skupne infrastrukture	Možnost uporabe javne oblačne infrastrukture	Redno menjana gesla in 2-stopenjska verifikacija	Okvara programske in/ali strojne opreme
Učinkovit sistem za upravljanje s podatki (data management)	Primerna programska oprema za upravljanje s podatki in njihovo povezovanje	Enkripcija shranjenih podatkov	Izbris podatkov ali namerna substitucija z napačnimi
Seznam občinskih KPI-jev in metrik, v skladu z ISO standardi	Povezava podatkovne baze z aplikacijo in spletno stranjo občine ter javnih služb	Varnostno kopiranje podatkov na zasilni strežnik	Napačna raba, priprava ali kalibracija sistemov
Enoten katalog podatkov in metapodatkov	Odprti podatkovni portal	Načrt kriznega menedžmenta	Krizne situacije (požar, izguba elektrike, poplave)
Ustrezen model zagotavljanja delovanja infrastrukture	Virtualni digitalni asistent	Fizično varovanje podatkovnih sistemov	Fizična kazniva dejanja (rop, vandalizem, terorizem)

Uvedba takšnih orodij in tehnologij zahteva primeren nivo digitalne infrastrukture, strojne in programske opreme ter dovolj veliko število kvalificiranih in izobraženih kadrov. Glavno vlogo za vodenje tega ekosistema bo imel vsebinski občinski koordinator skupne infrastrukture, ki bo vodil lastno delovno ekipo za upravljanje informacijskih sistemov. Financiranje takšnega ekosistema bo izhajalo iz vseh treh podpornih stebrov: lastnih občinskih virov, državnih in evropskih sredstev ter javno-zasebnih partnerstev.

Zbrani podatki se bodo shranjevali v **enotni podatkovni bazi (data lake)**. Ta bo na **eni sami lokaciji in strežniku** ter bo omogočala uporabo javne oblačne infrastrukture. Enoten občinski strežnik bo dovoljeval lažje medsebojno kombiniranje in referiranje podatkov, hkrati pa minimiziral porabo energije, ki bi bila posledica uporabe večjega števila strežnikov. Vse shranjevanje mora biti v skladu z obstoječo zakonodajo RS (Zakon o varstvu osebnih podatkov)¹⁹ in zakonodajo na nivoju EU (GDPR)²⁰. Robusten mora biti tudi sistem kibernetске varnosti.

Podatki se bodo v enotni podatkovni bazi shranjevali v **repozitoriju, v katerem bodo kategorizirani in statistično normalizirani**. Pametna skupnost potrebuje tudi učinkovit **sistem za upravljanje s podatki**. To je enoten sistem, ki obravnava vse podatke zbrane s pametnimi tehnologijami, da so avtomatsko pripravljene za izvajanje specifičnih procesov in razvrstitve po sektorjih. Sistemi morajo omogočati takojšnje razvrščanje, prenos, katalogizacijo, spreminjanje, in korelacijo vseh podatkov.

API vmesnik, ki bo povezoval aplikacijo in podatkovno bazo, bo oblikovan po principu **OpenAI**. Koriščenje podatkov mora biti z njegovo uporabo standardizirano in mora delovati na podlagi enotnih in široko uporabljenih formatov njihovega shranjevanja in urejanja.

Poleg kataloga podatkov mora arhitektura vključevati tudi **katalog metapodatkov**. V njem bo vključen opis pomena vseh podatkov in konteksta njihove uporabne vrednosti ter informacij, ki jih nosijo (njegov pomen, format, lastništvo, časovni interval posodobitve, časovni interval uporabe, seznam uporabnikov, povezave z drugimi podatki).

¹⁹ Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>.

²⁰ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32016R0679>.

Vsi sistemi morajo imeti **redno menjana gesla, vsaj 2-stopenjsko verifikacijo in enkripcijo shranjenih podatkov** (slednje tudi na vseh trdih diskih in USB pogonih v uporabi). Priporoča se tudi varnostno kopiranje stalnih in ključnih podatkov na ločen “zasilni” strežnik.

Zaposleni morajo prejeti vsaj **osnovno izobraževanje o ohranjanju kibernetske varnosti**. Občina mora imeti krizni načrt ravnanja s kibernetskimi grožnjami in reševanja kriznih situacij (močan kibernetski napad).

Seznam občinskih KPI-jev bo temeljil na selekciji, navedeni v **ISO standardu 37120:2018**. ISO standardi so posodobljeni vsakih pet let, zato bo občina l. 2023 preučila potrebo po prilagoditvi KPI-jev.

Poslovni model operacije uvedbe občinske informacijske infrastrukture mora vključevati:

- nakup ali najem potrebnih kapacitet za shranjevanje podatkov v oblaku,
- nabavo strežnikov in strojne opreme za shranjevanje v fizični obliki,
- nakup ali najem licenc za potrebno programsko opremo za analizo in upravljanje s podatki v enotni bazi podatkov,
- zagotovitev in pripravo odprtega sistema medsebojnega prenosa in povezovanja podatkovnih sistemov posameznih področij, skupaj z njihovimi podatkovni viri,
- povezavo aplikacij, portalov, rezervacijskih platform in spletnih servisov občine z bazo podatkov, kot virov podatkov o uporabnikih.

Vsi sistemi, ki jih bo razvijala Občina Ilirska Bistrica morajo ustrezati EU direktivi o odprtosti podatkov Direktive (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in sveta o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja.²¹

²¹ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (prenovitev). Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1024&from=EN>

4.2 Pravna varnost shranjevanja in uporabe podatkov

Občina se zaveda, da ob širšem zbiranju in aktivni uporabi zasebnih podatkov fizičnih in pravnih oseb obstaja nevarnost neodobrenega dostopa, neodobrenega spreminjanja, kraje ali druge vrste zlorab podatkov/njihovih vrednosti. Aktivna uporaba in izvajanje statističnih podatkovnih analiz je bistvenega pomena za izvedbo strategije. To pomeni, da nobeden od predvidenih ukrepov strategije ni izvedljiv (oziroma ni izvedljiv v celoti) brez njene prisotnosti. Zato se bo ob izvedbi vsakega izmed jedrnih in strateških ukrepov kot tudi ob postavljanju skupne informacijske arhitekture, temeljito in podrobno posvetovala s pravnimi strokovnjaki glede rabe javnih in zasebnih podatkov. Na podlagi posvetov bo tudi ustrezno prilagodila smernice in načine zbiranja ter uporabe podatkov in metapodatkov. **Vse shranjevanje in uporaba javnih in zasebnih podatkov mora biti v popolnem skladu z Zakonom o varstvu podatkov²² in zakonodajo na ravni EU (Splošna uredba EU o varstvu podatkov, GDPR)²³.**

²² Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>.

²³ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32016R0679>.

5. STRATEŠKI UKREPI

Slika 4: Področja aktivnosti strategije Pametne občine Ilirska Bistrica

5.1 Področje energetike

Osnovni energetski načrt občine Ilirska Bistrica ostaja Lokalni energetski koncept (LEK), sprejet v letu 2008²⁴. Kot ključne cilje si je občina takrat postavila olajšanje dostopa do vseh vrst energije za občane, povečanje energetske učinkovitosti rabe, zmanjšanja nepotrebne rabe svetil in sorodnih porabnikov energije ter postopna tranzicija iz fosilnih virov goriva na obnovljive vire energije.

²⁴ Občina Ilirska Bistrica. 2008. Energetski koncept občine Ilirska Bistrica - končno poročilo. Dostopno na: <https://www.ilirska-bistrica.si/mma/Lokalni-energetski-koncept-ob%C4%8Dine-Ilirska-Bistrica/2012112012225065/?m=>

Občinska uprava letno izdaja poročila o uspešnosti izpolnjevanja določil načrta. Od samega začetka je bil LEK namenjen dolgoročnemu in trajnostnemu razvoju. Kakor lahko sodimo po ocenah uspešnosti ukrepov, občina vztrajno napreduje k svojemu končnemu cilju – čim bolj trajni rabi vseh energentov in učinkovitemu vodenju energetskega omrežja. Strateški dokument obravnava vse relevantne deležnike, tako javne kot zasebne nepremičnine, ter je bil že ob samem začetku namenjen za dolgoročni razvoj. Vključeni ukrepi so bili v glavnem izpolnjeni oziroma so trenutno v aktivnem procesu izvajanja. Usklajen je tudi z vsebino drugih uradnih strateških dokumentov, med katerimi sta celostna prometna strategija (CPS) in regionalni razvojni načrt RRA Zeleni kras. V skladu z njegovimi določili občina spodbuja občane, da s prijavi sodelujejo na državnih razpisih sofinanciranja uporabe obnovljivih virov energije za ogrevanje in pridobivanje električne energije za zasebne namene.

Z omrežjem javne razsvetljave v občini upravlja podjetje Javna razsvetljava d.d. iz Ljubljane, ki ima dolgoletne izkušnje z vodenjem in inštaliranjem sistemov javne razsvetljave, med drugim v več kot 20 občinah po Sloveniji. Podjetje namerava nadgraditi vse svoje sisteme v slogu glavnega v Mestni občini Ljubljana – operater tega sistema lahko instantno ugasne ali prilagaja svetlost čisto vsake luči, ki je vključena v sistem javne razsvetljave. Sistem takšne vrste lahko najbolje deluje z energetsko varčnimi LED lučmi, katere si podjetje želi namestiti v vse svoje obstoječe sisteme.

Kljub dolgoročnosti LEK želijo občinski odločevalci po potrebi prevetriti njegovo delovanje in z uporabo strategije pametne skupnosti in mnenja vseh relevantnih deležnikov v pripravo v večji meri vključiti vse relevantne/povezane deležnike. Digitalna orodja in programi so za odločevalce v občini idealni, da pospešijo stopnjo napredovanja razvoja energetskega omrežja in tako hitreje izpolnijo vse zadane cilje kot tudi vse novejši, ki so bili dodani naknadno.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: Optimizacija upravljanja in vodenja omrežij energetske oskrbe

Ukrep:

1. Sistem za daljinsko spremljanje in upravljanje javne razsvetljave ter ogrevanja

KAZALNIK: Odstotek občinskih in drugih javnih stavb, vključenih v pametni sistem daljinskega upravljanja in monitoringa javne razsvetljave in ogrevanja; odstotek javnih stavb s pametnimi števci energije; odstotek stanovanjskih stavb s pametnimi števci energije

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %; 85 %; 60 %

Uporabna vrednost: Sistem za daljinsko spremljanje in upravljanje javne razsvetljave ter ogrevanja bo temeljil na namestitvi senzorske opreme in širokopasovne povezave segmentov omrežja z nadzornim centrom. Nadzornikom omrežja bo omogočal takojšen vpogled v porabo električne energije in ogrevanja na posameznem odjemalnem mestu, hkrati pa bo zaznal vse morebitne motnje in nepravilnosti na oskrbi. Povezava števec in omrežja z aplikacijo bo omogočila, da tudi uporabniki na aplikaciji jasno vidijo svojo trenutno porabo, predvidene stroške in zgodovino plačil/izdanih računov ponudnika. Sistem bo optimiziral tako dobavo kot porabo energije v občini Ilirska Bistrica, hkrati pa tudi zmanjšal nepotrebno porabo energije in znižal stroške vodenja omrežja.

Področni cilj 2: Večja dostopnost in uporaba obnovljivih virov energije

Ukrep:

1. Polnilne postaje za električna vozila in elektrifikacija občinskega voznega parka

KAZALNIK: Število polnilnih postaj na posamično registrirano električno vozilo v občini; odstotek voznega parka občinskih delavcev in javnih uslužbencev, ki ga sestavljajo vozila na električni ali hibridni pogon

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 0,1; 50 %

Uporabna vrednost: Za namen spodbujanja nabave vozil na električni oziroma hibridni pogon med občani bo občina Ilirska Bistrica namestila polnilne postaje za polnjenje električnih vozil. Postaje bodo upravljalcem sporočale svojo zasedenost, porabljeno količino energije in predviden čas polnjenja. Uporabniki aplikacije bodo zasedenost posamezne polnilnice lahko tudi spremljali na svojem mobilnem telefonu.

Občina bo svoje zaposlene spodbujala v zamenjavo svojega obstoječega osebnega vozila z električnim oziroma hibridnim, podobno spremembo pa bo promovirala tudi za vozne parke ostalih javnih služb. Zamenjava v tem slogu bo postavila zelo dober zgled za vse občane in obiskovalce občine.

5.2 Področje okolja in komunalnih dejavnosti

Za občino Ilirska Bistrica je skrb za lokalno okolje med najvišjimi prioritetami, tako glede kakovosti življenja občanov, kot glede ohranjanja lokalne biodiverzitete in neokrnjenosti naravnih površin. Občina ima šest naravnih enot: Snežniška planota, Zgornja Pivka, Dolina reke Reke, Podgrajsko podolje z obronki Čičarije, Jelšansko podolje in Brkini. Največji delež predstavlja Snežniška planota, katera je večinoma porasla z gozdom. Brkinsko hribovje je flišnata pokrajina v kombinaciji dinarskim krasom (veliko jam, vrtač, brezen). Tu so znamenite tradicionalne obdelovalne terase in sadovnjaki, v katerih rastejo jabolka in slive/češplje. Kakovost naravnega okolja je za občino Ilirska Bistrica tudi pomembna turistična prednost.

Kanalizacijsko in vodovodno omrežje kot tudi odvoz odpadkov in upravljanje pokopališč v občini vodi JP Komunala Ilirska Bistrica. Pod svoje okrilje šteje upravljanje s tremi vodovodnimi sistemi (skupaj z vsemi vključenimi črpališči, zajetji in vodohrani), približno 60 kilometrov kanalizacijskega omrežja (s šestimi čistilnimi napravami; centralno v Ilirski Bistrici in petimi pomožnimi v okoliških vaseh), 84 ekološkimi otoki (povprečno okoli 4000 ton komunalnih odpadkov letno) in pogrebnimi storitvami na pokopališču v Ilirski Bistrici, Podgradu in Knežaku (24-urna dežurna služba).

Kakovost oskrbe z vodo in ravnanja z odpadki/odpadno vodo je v občini Ilirska Bistrica zelo pomembna zaradi velike vloge kmetijske panoge, prav tako pa zaradi precejšnjega nihanja temperatur, ki je karakteristika lokalnega podnebja. Posebno na kraških delih občine je zaradi poroznosti kamnin onesnaženje vodnih zalog v podtalnici zelo lahko izvedljivo, zato JP Komunala Ilirska Bistrica d.o.o. posveča maksimalno pozornost kakovosti vode v vodovodnih sistemih in hitremu odvozu odpadkov na primerna odlagališča. Namen uporabe digitalnih sistemov in senzorjev na občinskem vodovodnem in kanalizacijskem sistemu bo olajšanje izvedbe tega nadzora in krepitev njegove kakovosti; senzorji in podobna povezana oprema omogočajo maksimalno natančnost meritev, ki se lahko izvajajo zelo hitro in cenovno ugodno. Hitro

odkrivanje in saniranje napak bo pripomoglo tudi k okolju prijaznejši rabi naravnih virov in na daljši rok zmanjšalo stroške za upravljavce in za občane.

Ukrepi pametne občine na tem področju bodo uvedeni z namenom večje delovne in cenovne učinkovitosti, hitrejši uvedbi najnovejših tehnologij, modernizaciji voznega parka, lažji komunikaciji z občani, prilagajanju storitev vremenskim spremembam in temeljitejšemu varovanju naravnih bogastev, s katerimi razpolagajo občina in njeni občani.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: Izboljšava kakovosti in odzivnosti komunalnih služb in storitev

Ukrepi:

1. Digitalni kataster ekoloških otokov

KAZALNIK: Odstotek ekoloških otokov v občini Ilirska Bistrica, vključenih v digitalni kataster;

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

KAZALNIK: Spremljanje količine ločeno zbranih odpadkov

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Digitalni kataster in evidenca ekoloških otokov bo vključeval podatke o lokaciji, zasedenosti in kapacitet vseh ekoloških otokov v občini. Uporabniki občinske aplikacije bodo lahko z uporabo katastra in evidence videli, kateri ekološki otok jim je najbližji, kolikšna je zapolnjenost zabojnikov in kakšne vrste odpadkov je dovoljeno odlagati na posameznem otoku. Z uvedbo tehtanja posod, bi se lahko dodatno optimiziralo kapacitete in frekvenco odvažanja odpadkov, za čim boljši izkoristek glede na število prevoženih kilometrov in količine odvoza odpadkov.

2. Opremljenost čistilnih naprav in ključnih objektov na kanalizacijskem sistemu z optičnim omrežjem ali sodobnim brezžičnim prenosom podatkov

KAZALNIK: Odstotek čistilnih naprav v občini Ilirska Bistrica, ki je povezano s širokopasovnim omrežjem

VREDNOST 2022: 20 % (ocena)

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Učinkovito vodenje in upravljanje delovanja čistilnih naprav ter posameznih delov občinskega kanalizacijskega omrežja, ovira odsotnost njihove povezave s širokopasovnim žičnim oziroma brezžičnim omrežjem, preko katerega bi bil sistem povezan z nadzornim centrom komunale. Namestitev takšnega omrežja, prenos obstoječih podatkov in dokumentacije na vključene strežnike/podatkovne arhive ter njegova povezava z osrednjim SCADA sistemom JP Komunale Ilirska Bistrica d.o.o. bo bistveno pospešila odzivni čas operaterjev, možnost zaznave nepravilnosti in dvig kakovosti operacije čistilnih naprav.

3. Digitalni sistem, kataster za spremljanje in usmerjanje delovanja čistilnih naprav in kanalizacijskega omrežja

KAZALNIK: Odstotek kanalizacijskega omrežja v občini Ilirska Bistrica, ki je vključeno v digitalni sistem spremljanja in upravljanja delovanja

Odstotek kanalizacijskega omrežja vključenega v digitalni kataster

VREDNOST 2022: 20 % (ocena)

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Namestitev širokopasovnega omrežja bo združena z namestitvijo moderne senzorične opreme na kanalizacijsko omrežje. Načrtuje se minimalno namestitev merilcev pretoka, merilcev pH vrednosti, merilcev tlaka in temperature in alarme ob zaznavi presežnih količin odpadne vode. Nameščena sensorika bo dodatno povečala kakovost upravljanja in njegovo odzivnost ter

življenjsko dobo celotnega omrežja. Prenos vseh katastrskih podatkov na enoten podatkovni arhiv bo omogočilo hiter vpogled v stanje omrežja. Vpogled v natančno izveden kataster kanalizacijskega omrežja bo v pomoč pri projektiranju stavb cest in ostale infrastrukture, kot tudi sanaciji okvar in nadgradnji obstoječega kanalizacijskega omrežja. S pomočjo digitalnega katastra se spodbuja uporabnike k priključitvi v kanalizacijsko omrežje, če je to na voljo.

3. Nadgradnja internega informacijskega sistema na JP Komunala Ilirska Bistrica

KAZALNIK: Uspešno nadgrajen interni informacijski sistem JP Komunala Ilirska Bistrica

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost:

Načrtovane aktivnosti in ukrepi za digitalni razvoj vseh aktivnosti JP Komunala Ilirska Bistrica d.o.o. bodo za svoj uspeh zahtevale tudi nadgradnjo vseh internih informacijskih podatkovnih sistemov in njihovih povezav. To vključuje nabavo nove opreme, novih programskih okolij, njihovo povezavo v enotni sistem ter zagotovitev primerne nivoja kibernetske varnosti vseh komponent. Modernizacija omenjenih sistemov bo nepogrešljiva za prihodnje delovanje JP Komunala Ilirska Bistrica d.o.o.

4. Sistem za spremljanje vremena, obveščanje in alarmiranje

KAZALNIK: Vzpostavljen sistem za spremljanje vremena, obveščanje in alarmiranje

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost:

Zaradi specifične lokacije občine Ilirske Bistrice in kraškega površja se na njenem območju pojavljajo močne padavine, ki povzročajo poplave. Te padavine je zaradi objektivnih razlogov težko napovedovati. Vzpostavitev sistema za spremljanje vremena, obveščanje in alarmiranje je namenjena zagotovitvi samodejnega spremljanja padavin in gladine vodotokov ter samodejnega obveščanja ciljnih skupin ob nevarnosti poplav. Sistem pridobiva podatke iz obstoječih in novo

vzpostavljenih vremenskih postaj in merilcev pretoka vodotokov. Podatki se zbirajo in obdelujejo ter prikazujejo na spletni strani in aplikaciji, ki omogoča prijavo za alarmiranje. Namenjena bo predvsem alarmiranju gasilcev in civilne zaščite kot tudi prebivalcev, predvsem tistim, ki imajo nepremičnine na poplavnem območju.

Področni cilj 4: Izboljšava kakovosti in odzivnosti vodenja občinskih vodovodnih sistemov

Ukrep:

1. Opremljenost objektov na vodovodnem sistemu z optičnim omrežjem ali sodobnim brezžičnim prenosom podatkov

KAZALNIK: Odstotek vodovodnih objektov v občini Ilirska Bistrica, ki je povezano s širokopasovnim omrežjem

VREDNOST 2022: 20 % (ocena)

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Učinkovito vodenje in upravljanje delovanja vodovodnega omrežja ovira odsotnost njihove povezave na širokopasovna žična oziroma brezžična omrežja, ki bi bila povezana z nadzornim centrom komunale. Namestitev takšnega omrežja in njegova povezava z osrednjim SCADA sistemom JP Komunale Ilirska Bistrica d.o.o. bo bistveno pospešila odzivni čas operaterjev, možnost zaznave nepravilnosti in dvignila kakovost operacije čistilnih naprav.

2. Oprema pomembnih objektov za vodooskrbo z merilnimi instrumenti za posamezne merilne podatke

KAZALNIK: Odstotek objektov na vodovodnem omrežju, opremljenih z merilnimi instrumenti

VREDNOST 2022: 50 %

Vrednost 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Opremljenost vodovodnih objektov z merilnimi instrumenti omogoča sprotno spremljanje podatkov, pomembnih za nemoteno oskrbo prebivalcev s pitno vodo. Vključeni bodo merilni instrumenti za merjenje pretoka (količine) vode, motnosti, temperature, vsebnosti klora (in drugih strupenih snovi) ter kazalniki količin zaloge vode po posameznih vodohranih. Z ureditvijo merilnih instrumentov in njihovo povezavo v centralni nadzorni sistem bo omogočen celovit nadzor na enem mestu nad oskrbo prebivalcev s pitno vodo, beleženje in analiza pomembnih kvalitativnih in kvantitativnih parametrov pitne vode ter hitro ukrepanje v primeru nenadnih dogodkov.

3. Pametni števeci porabe in daljinsko odčitavanje vrednosti vodomero

KAZALNIK: Delež stanovanjskih objektov v občini s pametnimi števci vode; Delež objektov v javni lasti v občini s pametnimi števci vode

VREDNOST 2022: 90 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Pametni števeci porabe se od klasičnih števecov razlikujejo po tem, da lahko lastniku/upravitelju objekta, odjemalcu ali zaposlenim na Komunali takoj sporočajo količino porabljene vode in rezultate osnovnih meritev njene kakovosti. Njihova povezanost z digitalnimi vodomeri pomeni, da so podatki točni in ažurni. S tem je zaposlenim omogočeno tudi daljinsko odčitavanje vrednosti in kontrolo med dobavo in dejansko porabo vode kar odpravi potrebo po osebnemu obisku zaposlenega na objekt. Z uporabo števecov takšne vrste se bo tudi zmanjšala nepotrebna poraba pitne vode zaradi takojšnjega in natančnega vpogleda. Povečalo se bo tudi zaupanje strank, saj bodo z uporabo lastne aplikacije ažurno spremljale svojo porabo in jo tako ustrezno prilagajale.

Uporabniki bodo na ta način lahko tudi hitro identificirali morebitne napake in uhajanje vode na vodovodni inštalaciji. Odjemalna mesta in porabljena količina na lokaciji bo namreč povezana z aplikacijo, na kateri bo vidna trenutna mesečna porabljena količina, vrednost predvidenega plačila ter arhiv plačanih/prejetih računov – njihov saldo.

4. Daljinsko spremljanje porabe vodovodnih števecv

KAZALNIK: Delež občanov z dostopom do podatkov o porabi pitne vode

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 50 %; 80 %

Uporabna vrednost:

Namen ukrepa je dodelitev dostopa do podatkov občanom za posamezno odjemno mesto z možnostjo pregleda posameznih količinskih in finančnih podatkov. Z izvedbo ukrepa se bo zmanjšalo število reklamacij občanov, povečalo se bo zaupanje v javno službo ter omogočilo hitrejše odkrivanje okvar na vodovodnem omrežju pri posameznih občanih.

Področni cilj 5: Izboljšanje organizacije pogrebne službe

1. Digitalni kataster grobnih mest na pokopališčih

KAZALNIK: Odstotek grobnih mest na pokopališčih v občini Ilirska Bistrica, ki so vključena v digitalni kataster

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost:

Digitalni kataster in evidenca grobnih mest na pokopališčih bo vključeval podatke o lokaciji, zasedenosti in zgodovino vseh grobnih mest na občinskih pokopališčih. Uporabniki aplikacije bodo lahko z uporabo katastra in evidence enostavno pregledali, kje je grobno mesto, koliko grobnih mest je prostih na posameznem pokopališču, kolikšna je cena najema in ostale povezane informacije z izbranim pokopališčem. Kataster in evidenca bosta v veliko pomoč tudi pri vodenju pokopališč Javnemu komunalnemu podjetju Ilirska Bistrica. V sklopu digitalizacije grobnih mest se uvedejo tudi plačljive digitalne osmrtnice, ki bi bile v aplikaciji, spletni strani in lokalno na pokopališču. S plačilom bi se pripomoglo k vzdrževanju sistema ter pridobitvijo soglasja za objavo osmrtnic.

5.3 Področje uprave in družbenih dejavnosti

Občinska uprava si želi z digitalizacijo svojih storitev v večji meri vključiti občane v odločevalske procese, hkrati pa bistveno povečati učinkovitost vseh svojih procesov in storitev. Večja učinkovitost občinskih storitev pomeni tudi večje zaupanje v javne ustanove. Glavni informacijski kanal za občane je občinska spletna stran, ki redno objavlja novice iz vseh sfer javnega življenja v občini in o novicah, ki so relevantne za vse občane. Ne omenjeni strani je omogočen tudi prenos uradnih vlog, vendar jih občani trenutno za oddajo morajo oddati fizično. Prav tako so na spletni strani objavljene vse informacije o vseh razpisih, javnih naročilih, novih obrazcih, novih občinskih projektih. Načrtuje se bistvena nadgradnja spletne strani in povezanih kanalov, v skladu s svetovnimi trendi in potrebami v post-epidemijskem svetu.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: digitalizacija in avtomatizacija storitev občinske uprave

Ukrep:

1. Vodja digitalne transformacije

KAZALNIK: Vzpostavljen položaj vodje digitalne transformacije

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Vodilno nalogo pri izvedbi strategije pametne občine bo imel vodja digitalne transformacije. Njegova naloga bo medsebojna koordinacija ukrepov za posamezne segmente strategije, krepitev digitalnih kompetenc zaposlenih na občini in nadzor nad vodenjem digitalnih procesov v občini.

2. Možnost elektronskega podpisovanja dokumentov z digitalno identiteto

KAZALNIK: Odstotek uradnih dokumentov in obrazcev, ki jih je možno podpisati digitalno

VREDNOST 2022:

VREDNOST 2027: 90 %

Uporabna vrednost: Občina Ilirska Bistrica na svoji spletni strani trenutno ponuja možnost prenosa dokumentov vlog, ki pa se morajo uradno oddati v fizični obliki s fizičnim podpisom. Z dodatkom možnosti verifikacije in podpisa z digitalno identiteto (občinsko/državno) bo mogoče vse uradne vloge, ki jih obravnava občina, opraviti od doma in brez obiska občinskih prostorov. S tem ukrepom se bodo zmanjšali upravni stroški, stroški arhiviranja ter stroški porabe pisarniških materialov.

3. Občinski e-arhiv

KAZALNIK: Odstotek celotne občinske in javne dokumentacije, ki je bila prenesena v e-arhiv

VREDNOST 2022:

VREDNOST 2027: 80 %

Uporabna vrednost: E-arhiv omogoča hiter pregled celotnega obsega dokumentacije za kateregakoli pooblaščenega zaposlenega. Z njegovo uporabo se zmanjšuje čas obravnavanja stranke/izvedbe uradnega procesa ter njegov strošek, poveča pa se tudi varnost dokumentacije pred naravnimi katastrofami oziroma drugimi kaznivimi dejanji (neodobren dostop, kraja).

4. Vzpostavitev digitalnega dokumentacijskega sistema

KAZALNIK: Delež uradnih vlog in dokumentov, ki jih je možno vložiti po spletu

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 90 %

Uporabna vrednost: Delovanje e-arhiva bo zahtevalo temeljito digitalizacijo trenutno povečini analogne dokumentacije, dostopne primarno v papirnati obliki. Digitalni dokumentacijski sistem ne bo omogočal samo prenosa analognih dokumentov v digitalno obliko, temveč tudi njihovo kategorizacijo in ustrezno urejanje. Sistem takšne vrste omogoča tudi digitalno podpisovanje dokumentov. Iz uporabe dokumentacijskega sistema bo občina povečala svojo preglednost in transparentnost, olajšala delo svojim zaposlenim in zmanjšala porabo papirja/nivo emisij.

5. Sistem za komunikacijo, informiranje in anketiranje občanov

KAZALNIK: Odstotek občanov, ki uporabljajo sistem za komunikacije, informiranje in anketiranje

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 40 %

Uporabna vrednost: Aplikacija bo idealna platforma za obveščanje in informiranje občanov o dogodkih v občini, hkrati pa tudi za prejemanje njihovih mnenj, za vodenje anket, participativnih proračunov, javljalnika poškodb in povezanih procesov. Na njej bodo lahko objavljala tudi društva, odobrena zasebna podjetja, ostale javne ustanove in drugi deležniki.

6. Vsebinski koordinator skupne infrastrukture

KAZALNIK: Vzpostavljen položaj vsebinskega koordinatorja skupne infrastrukture

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Vsebinski koordinator skupne infrastrukture bo pomagal vodji digitalne transformacije pri zbiranju, analiziranju in upravljanju z zbranimi digitalnimi podatki ter povezanimi sistemi. Pomagal mu bo tudi pri koordinaciji javnih ustanov in prilagajanju ukrepov potrebam občanov in ostalih deležnikov.

7. Digitalne objave in oddaje vlog za razpise občine in javnih zavodov

KAZALNIK: Na spletni strani in aplikaciji vzpostavljena funkcija za oddaje prijav in vlog za razpise občine in javnih zavodov

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Občina bo na svoji spletni strani in aplikaciji objavljala lastne razpise in vloge za prijavo nanje. Hkrati bo tudi obveščala uporabnike o odprtju državnih in evropskih razpisov. Z uporabo svoje digitalne identitete bodo uporabniki lahko oddali svojo prijavo na občinski strežnik. S tem bo občina spodbudila prijavljanje na razpise in uporabo sredstev sofinanciranja za upravičene deležnike.

5.4 Področje gospodarstva

Občina Ilirska Bistrica je po svoji stopnji gospodarske razvitosti rahlo pod slovenskim povprečjem, kar velja tudi za nivo povprečne mesečne plače. Občina je nad slovenskim povprečjem po odstotku delovno aktivnega prebivalstva glede na celotno število prebivalcev. V zadnjih letih občina intenzivno spodbuja gospodarski razvoj na vseh področjih s spodbujanjem direktnih investicij, čezmejnimi povezovanjih, pomoči pri promociji razpisov sofinanciranja, koriščenjem evropskih sredstev. Občino pri gospodarskem razvoju otežujejo slabe prometne povezave in nadpovprečna starost prebivalcev. Občina aktivno sodeluje z RRA Zeleni Kras, ki z občino ponuja subvencionirane obrestne mere podjetniškemu kreditu, nudi pa tudi celovito podporo fizičnim osebam, podjetnikom in ostalim poslovnim subjektom. Regijsko povezovanje bo ključnega pomena za gospodarski razvoj občine v naslednjih letih, na takšen način so orientirani tudi vsi vključeni ukrepi in aktivnosti, ki so tudi vključeni s ključnimi regijskimi strateškimi dokumenti²⁵. Naravnani so tudi k spodbujanju podjetniške miselnosti med občani (predvsem mladimi) in uvedbi novih tehnoloških inovacij za glavne delodajalce v občini.

²⁵ RRA Zeleni kras. 2019. Regionalni razvojni program Primorsko-notranjske regije za obdobje 2021–2027: osnutek strateškega dela. Dostopno na: <https://www.rra-zk.si/mma/strateski-del-rrp-pnr-20212027/2019123012333668/?m=1577705617>

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: spodbujanje lokalne potrošnje

Ukrep:

1. Vzpostavitev virtualne tržnice

KAZALNIK: Odstotek poslovnih subjektov lokalnega gospodarstva, ki so vključeni v digitalno tržnico

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: Za spodbujanje lokalne kmetijske proizvodnje in strateško povezovanje lokalnih kmetovalcev (in obrtnikov) bo na občinskih strežnikih delovala virtualna tržnica. Na njej bo na voljo ponudba avtentičnih domačih izdelkov vseh vrst. Nakup izdelkov na tržnici bo mogoč na spletu, na njeni spletni strani ali lastnem okencu na aplikaciji.

2. Izobraževanja o digitalnem marketingu in spodbude za zagonska podjetja v občini

KAZALNIK: Število izvedenih izobraževalnih delavnic digitalnega marketinga; število udeležencev na izobraževanjih

VREDNOST 2022:

VREDNOST 2027: 2 na podjetje

Uporabna vrednost: Znanje uporabe digitalnih kanalov za promocijo in trženje lastnega podjetja je v 21. stoletju postalo skoraj nujno. V sklopu lastnih občinskih, širših regijskih in državnih iniciativ bo občina Ilirska Bistrica pomagala pri in spodbujala organizacijo izobraževanj o uporabi digitalnega marketinga za promocijo lokalnih poslovnih in družbenih dejavnosti. To iniciativo bo združila s podporo ustanavljanju zagonskih ("start-up") podjetij – predvsem s promocijo državnih in evropskih razpisov za sofinanciranje, pomoč organizaciji podjetniških krožkov.

3. Učni laboratorij Ilirska Bistrica

KAZALNIK: Število vzpostavljenih učnih laboratorijev

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Namen učnega laboratorija je spodbujanje razvoja STEM veščin, ponudba dodatnih učnih vsebin dijakom v Ilirski Bistrici ter zagotovitev pogojev za izboljšanje digitalnih veščin pri zaposlenih. Učni laboratorij bo vzpostavljen v Gimnaziji Ilirska Bistrica in bo sestavljen iz računalniške učilnice, multimedijskega studija ter delavnice z CAD opremo in opremo za 3d tiskanje, modeliranje in prototipiranje, Namenjen bo dijakom enote šolskega centra za izvajanje dodatnih učnih vsebin, zaposlenim v občini za pridobivanje novih digitalnih veščin ter učenja upravljanja računalniško krmiljene opreme kot tudi zunanjim uporabnikom. Zagotovljeni bodo prostorski pogoji za izvedbo delavnic, mentor za učenje posameznikov kot za izvedbo izobraževalnih tečajev ter oprema za izdelavo prototipov.

4. OŠO omrežje za gospodarski preboj

KAZALNIK: Število novih podjetij v občini, pridobljenih ali ustanovljenih po zagonu OŠO omrežja

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 7

Uporabna vrednost: Odprto širokopasovno omrežje (OŠO) v občini Ilirska Bistrica omogoča vsem občanom, da se lahko povežejo na stabilno, cenovno ugodno in kapacitetno solidno omrežje širokopasovnega interneta, na katerem lahko po lastni želji na priklopnem razpisu tudi izberejo svojega omrežnega operaterja. Hkrati je njegov cilj pomagati občinskim službam, da v občino privabijo inovativna podjetja, ki se ukvarjajo z informacijsko tehnologijo in ki bi uporabljala komunikacijsko infrastrukturo in razpoložljive prostore, s katerimi razpolaga občina. Ukrep bo spodbudil gospodarski razvoj tudi zaradi večjih možnosti za občane in rezidente v občini za opravljanje dela na daljavo, ki se širijo po nastopu epidemije koronavirusa.

5.5 Področje varnosti

Varnost občanov in obiskovalcev občine Ilirska Bistrica je nekaj, čemur morajo občinska uprava in vse pristojne javne ustanove podajati ustrezno pozornost. Varnost se tukaj razume kot varnost

v prometu, varnost okolja, varnost zasebne in javne lastnine, rekreacijskih površin, naravne/kulturne dediščine, pred vandalizmom. Občina mora kot mejna občina določeno mero pozornosti usmeriti tudi na varnost državne meje. Pomemben vidik predstavlja tudi varnost občanov pred naravnimi nesrečami (predvsem pred požari, potresi in sušo) ter varnost pred kompleksnimi nesrečami (izpadi električnega in plinskega omrežja zaradi naravnih nesreč). Zaradi povečanja pogostosti, intenzivnosti in povezanih tveganj kot pomemben varnostni aspekt strategija obravnava tudi kibernetško varnost; kibernetški napadi lahko danes ne le povzročijo veliko škodo na ugledu in lastnini občine, temveč tudi onesposobijo ključne dele javne infrastrukture. Prav zato strategija obravnava področje varnosti na zelo celovito in široko.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: uporaba digitalnih orodij za ohranjanje javnega reda in miru

Ukrep:

1. Sistem digitalnih nadzornih kamer na javnih površinah in parkiriščih

KAZALNIK: Odstotek površin v javni lasti, ki ga pokrivajo digitalne nadzorne kamere

VREDNOST 2022:

VREDNOST 2027: 60 %

Uporabna vrednost: Čeprav je nivo kaznivih dejanj v občini Ilirska Bistrica pod slovenskim povprečjem, si občina vseeno želi ukrepati proaktivno in z uporabo digitalnih tehnologij zagotoviti varnost občanov. Omrežje nadzornih kamer, ki bodo povezane s centralnim nadzornim centrom, bo upraviteljem omogočilo hitro zaznavanje varnostnih tveganj in sumov kaznivih dejanj. Hitrejše javljanje takšnih primerov varnostnim organom bo dovolilo hitrejšo obravnavo in iskanje storilcev. Varnost občanov in kakovost življenja v občini bo tako dosegla še višjo raven, kot sta bili doslej.

Obratovanje varnostnih kamer in celotnega nadzornega omrežja, v katerem so aktivne, bo potekalo na podlagi prakse popolne skladnosti z določili Splošne direktive o varstvu osebnih podatkov (GDPR). To pomeni, da lahko do posnetkov dostopajo samo izbrane pooblaščen osebe, da so za vsako kamero sledljivi vsi podatki o snemanju, obdelavi posnetkov in dostopanju do njih ter da so na javnih površinah postavljene oznake o uporabi varnostnih kamer na dotičnem območju.

Področni cilj 2: krepitev kibernetских zaščit in ravni kibernetске varnosti v občini

Ukrep:

1. Redno izobraževanje zaposlenih na občinski upravi, javnih službah, podjetjih in občanov o kibernetски varnosti in zaščiti

KAZALNIK: Odstotek zaposlenih na občinski upravi in javnih službah, ki so se udeležili vsaj enega strokovnega izobraževanja o kibernetски varnosti/zaščiti

VREDNOST 2022:

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost: Število kibernetских napadov posebej od pričetka epidemije koronavirusa dramatično narašča. Na podoben način je v porastu njihova kompleksnost in nivo tveganja, ki ga predstavljajo. Poleg tega, da občina in javne ustanove poskrbijo za primerno raven kibernetских zaščit na svojih digitalnih sistemih, je za primeren nivo kibernetске varnosti potrebno imeti tudi kvalificirano osebje. Izvedba izobraževanj za krepitev splošnih in specialističnih digitalnih kompetenc (s poudarkom na pravilni in varni rabi sistemov ter pravilnemu odzivanju na kibernetске napade) bo poskrbela, da bodo vsi zaposleni primerno usposobljeni za varno rokovanje z novimi informacijskimi sistemi. Poleg pravilne rabe bodo izobraževanja poskrbela tudi, da se bodo zaposleni v primeru kibernetskega napada vedli v skladu z varnostnim protokolom, ki je namenjen zavarovanju celotnega omrežja in podatkov, shranjenih na njem.

5.6 Področje športa

V občini Ilirska Bistrica se nahaja večje število športnih objektov, ki so večinoma povezani z izobraževalnimi ustanovami (osnovne šole) – zunanja travnata in asfaltirana igrišča, športne telovadnice, teniška igrišča in balinišča. Poleg tega je v občini več kot 20 tekaških, kolesarskih in pešpoti. V občini je aktivnih tudi več športnih društev za tek, smučanje, mali nogomet, balinanje. Občina spodbuja predvsem športno udejstvovanje mladih občanov z letnimi programi za šport. V interesu vseh občanov je, da se z večjo stopnjo aktivnosti ne le promovira športne aktivnosti med lokalnimi prebivalci, temveč tudi dvigne profil športnim društvom, povezuje športno dogajanje s turistično ponudbo in povečuje število možnosti za zdravo rekreacijo vseh generacij.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: krepitev kvalitete in večja dostopnost športnih dejavnosti v občini

Ukrep:

1. Digitalni zemljevid športno rekreativnih površin na aplikaciji

KAZALNIK: Odstotek športno rekreativnih površin v kilometrih, ki so zajete na digitalnem zemljevidu

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 85 %

Uporabna vrednost: Digitalni zemljevid vseh športno rekreativnih površin na aplikaciji (športnih igrišč, telovadnic, zunanjih prostorov, tekaških stez, pešpoti, kolesarskih stez) bo vsem uporabnikom aplikacije dovolil, da lažje načrtujejo svoj športni oddih in odkrivajo lepote občine Ilirska Bistrica.

5.7 Področje kulture

Lokalna snovna in nesnovna dediščina Ilirske Bistrice ter širših Brkinov je nekaj, na kar so ponosni vsi občani. V občini je več kot 24 kulturnih društev, pri čemer ne smemo pozabiti, da tudi športna in druge oblike društev prav tako pomagajo ohranjati lokalne kulturne tradicije. Kulturno dogajanje v občini se primarno izvaja v obliki raznoraznih prireditev in festivalov, kot so Pemska srečanja, Pust je pršu, Naša pomlad, Bučijada, vsi dogodki v sklopu Meseca kulture, Primorska poje. V občini pomembno vlogo za lokalno kulturo igrata tudi Knjižnica Maksa Samsa in lokalna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti. Ukrepi strategije, posvečeni temu področju, so namenjeni dvigovanju dodane vrednosti kulturnega dogajanja v občini in privabljanju večjega števila morebitnih udeležencev/obiskovalcev iz lokalnega okolja in turistov.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: zaščita občinske kulturne dediščine in dvigovanje njene prepoznavnosti

Ukrep:

1. Digitalizacija občinske naravne in kulturne dediščine

KAZALNIK: Delež digitalizirane občinske kulturne dediščine; Delež digitalizirane občinske naravne dediščine

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 70 %

Uporabna vrednost: Restavracije naravne in kulturne dediščine so pogosto drage in dolgotrajne, izložbene eksponate je zaradi vplivov okolja potrebno redno obnavljati. Z digitalizacijo posameznih eksponatov ali prostorov (prenos v digitalno obliko na strežnik), ki se jo potem lahko prikazuje obiskovalcem, lahko pravi objekt ali prostor primerno zaščitimo in ohranimo za zanamce. Digitalna kopija eksponata zagotavlja, da izkušnja obiska izložbe ne trpi zaradi odstranitve originalnega predmeta.

2. Kulturni dogodkovnik na aplikaciji

KAZALNIK: Odstotek kulturnih dogodkov v občini, objavljenih v kulturnem dogodkovniku na aplikaciji

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost: Z bogatim kulturnim in s kulturo povezanim dogajanjem v občini Ilirska Bistrica se bo lahko občan ali obiskovalec občine zdaj podrobno seznanil na aplikaciji, kjer bodo objavljeni in promovirani vsi kulturni in s kulturo povezani dogodki v občini. Promocija na takšen način bo povečala število obiskovalcev in prepoznavnost kulture občine Ilirska Bistrica in Brkinov.

5.8 Področje turizma

Občina Ilirska Bistrica razpolaga z zelo raznoliko in raznovrstno turistično ponudbo, tako glede naravnih kot kulturno-zgodovinskih znamenitosti. Za športno aktivne turiste so v občini urejene kolesarske, tekaške in pešpoti, na katerih se lahko obiskovalec temeljito seznaní ne le s prelepo naravo, temveč tudi lokalnimi običaji, lokalno gastronomsko ponudbo, arhitekturo Brkinov. Poleg tega je v občini mogoče na več lokacijah uživati v ribolovu, hkrati pa se poskusiti tudi v jadralnem padalstvu.

Kulturna in naravna dediščina občine sta prav tako bogati za: stare domačije, staro mestno jedro Ilirske Bistrice, dve akumulacijski jezera, slap Sušec, botanični rezervat Snežnik, gradove, gradičev in dvorcev nekateri od zadnjih treh naštetih so le še ostanki, včasih tu stoječih objektov. Občina ima definitivno dober potencial za absolutno rast števila turistov, pa tudi za diferenciacijo glede na njihove preference.

Obseg turističnih obiskov v občini Ilirska Bistrica se je v obdobju pred epidemijo koronavirusa vztrajno povečeval, čemur je bila podlaga predvsem rast obsega obiskov tujih turistov. Občina želi, da se v postkoronskem obdobju številke obiskov čimprej vrnejo na predepidemijsko raven oziroma da jo prerastejo. V ta namen Občina sodeluje s turistično informacijskim centrom (TIC) – visitilirskabistrica.si in v medobčinskem projektu VisitKras.si ter povezanimi projekti, tudi pod okriljem RRA Zeleni Kras. V naslednjih letih si občina želi predvsem svojo ponudbo predstaviti širšemu občinstvu in povečati njegovo kakovost, pri čemer bodo digitalne tehnologije in pristopi igrali ključno vlogo.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: digitalizacija in optimizacija turistične ponudbe v občini

Ukrep:

1. Digitalna prezentacija turistične ponudbe na digitalnih platformah

KAZALNIK: Število rezervacij za športne, turistične in kulturne zmogljivosti na 1000 prebivalcev

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1,5

Uporabna vrednost: Bogata turistična in s turizmom povezana ponudba občine Ilirska Bistrica bo vidna tudi na platformi/aplikaciji. Na enem zemljevidu si bo lahko uporabnik ogledal vso turistično ponudbo, razdeljeno po kategorijah in tudi vso povezano ponudbo (gastronomija, namestitve, prevoz). Zemljevid bo povezan z zemljevidom športno rekreativnih površin kot tudi rezervacijskim sistemom za nakup vstopnic.

2. Rezervacijski sistem za turistične produkte

KAZALNIK: Na aplikacijo nameščen rezervacijski sistem za turistične produkte

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Rezervacijski sistem je namenjen vnaprejšnji rezervaciji in nakupu kart za turistične produkte na območju občine Ilirska Bistrica. Sistem bo omogočal vnaprejšnjo rezervacijo termina opravljanja posameznih storitev kot tudi potrditev nakupa in elektronskega plačila storitve. Sistem se bo uporabljal za storitve, ki so časovno in količinsko omejene, kot je izposoja koles, nakup vstopnice za sobo pobega, najem in rezervacijo plovil in podobno. Aplikacija mora biti narejena na način, da omogoča integracijo na različne portale kot tudi dodajanje novih storitev.

3. Igrifikacija turistične ponudbe na podlagi digitalizacije kulturne dediščine

KAZALNIK: Število turističnih lokacij v občini z nameščenimi komponentami igrifikacije digitalizirane kulturne/naravne dediščine

VREDNOST 2022: 1

VREDNOST 2027: 3

Uporabna vrednost: Digitalizacija kulturne ali naravne dediščine omogoča izdelavo nove turistične ponudbe na podlagi igrifikacije, ki obiskovalcem zabavno in igrivo predstavi kulturne znamenitosti. Na gradu Prem je že vzpostavljena tovrstna ponudba v obliki sobe pobega, v načrtu je izdelava novih turističnih produktov, s katerimi se bo obogatila turistična ponudba kraja.

4. Spodbujanje digitalnega, zelenega in energetskega učinkovitega turizma preko javno-zasebnih partnerstev

KAZALNIK: Število aktivnih javno-zasebnih partnerstev na področju digitalnega in zelenega turizma

VREDNOST 2022: ?

VREDNOST 2027: 4

Uporabna vrednost: Svetovni, evropski in slovenski trend razvoja turistične panoge je v smeri sklepanja javno-zasebnih partnerstev, ki pomaga reševati izzive potrebnih virov pri projektih, ki vključujejo uporabo digitalnih tehnologij (digitalizacija in avtomatizacija izvajanja delovnih procesov, kvalitetnejša in olajšana komunikacija, izkoriščanje podatkovnih baz za učinkovitejše odločanje, bolj transparentno in racionalno porabo virov, virtualna in obogatena resničnost na področju podajanja informacij, igrifikacija aktivnosti, koriščenje storitev na daljavo), večjo skrb za okolje in trajnostni razvoj, k čemur spada tudi večja energetska učinkovitost. Konkreten primer takšnih projektov so t. i. *brownfield* investicije, namenjene izkoriščanju potenciala že obstoječe fizične infrastrukture. Takšno tranzicijo turistične ponudbe je v smer prihodnosti najlažje izvesti v sklopu javno-zasebnih partnerstev z gospodarskimi subjekti, ki imajo dobro poznavanje naprednih digitalnih tehnologij in ki bi jih zanimala aktivna vloga na področju turizma v občini. Zamišljena javno-zasebna partnerstva bi bila osnovana na posameznih investicijah (denimo obnova objekta)

ali pa pri razvijanju obstoječih projektov (denimo dodajanje VR in AR komponent na že obstoječo turistično destinacijo).

5.9 Področje mobilnosti

V letu 2017 je občina Ilirska Bistrica sprejela svojo lastno Celostno prometno strategijo (CPS)²⁶. Pri njenem načrtovanju in izvajanju so intenzivno sodelovali občani vseh starosti in iz celotne občine. Glavni izzivi, katerim se CPS posvečuje, so slabe prometne povezave z ostalimi deli Slovenije (predvsem velikimi središči), velika odvisnost občanov od osebnega avtomobilskega prometa, vse večja količina tranzitnega prometa skozi urbane centre v občini (ki ogrožajo tudi predvsem šolarje in dijake), premajhno število parkirnih mest in nizka stopnja koriščenja sredstev javnega prometa. Pet stebrov CPS je namenjenih reševanju zgoraj omenjenih težav, z ureditvijo obstoječih prometnih povezav (reasfaltiranje, saniranje pločnikov, urejanje kolesarskih stez), povečanjem prometne varnosti (nova signalizacija, prehodi za pešce, hitrostne omejitve), povečanje uporabne vrednosti prevoza s kolesom (nove kolesarske steze in kolesarska parkirišča) ter izvedbo izobraževanj o varni udeležbi v prometu/prednostih prevoza brez uporabe osebnega avtomobila. Pri področju prometa s kolesom se CPS navezuje tudi na Strategijo razvoja kolesarskega turizma²⁷. V tej luči si lahko zainteresirani na spletni strani Občine ogledajo digitalni števec kolesarjev, ki prikazuje količino kolesarskega prometa in pri tem dosežene hitrosti.

CPS vključuje časovnico vse do l. 2025 in dlje, zato so ukrepi, navedeni v tem dokumentu, tesno navezani na aktivnosti CPS. Njihova dodana vrednost bo vključitev in uporaba digitalnih tehnologij na način, da bodo aktivnosti v CPS uspešnejše, za občane koristnejše, okolju prijaznejše in cenovno ugodnejše.

²⁶ Občina Ilirska Bistrica. 2017. Celostna prometna strategija občine Ilirska Bistrica. Dostopno na: <https://www.ilirska-bistrica.si/mma/-/2017042411021776/?m=>

²⁷ Občina Ilirska Bistrica. 2017. Strategija razvoja kolesarskega turizma v občini Ilirska Bistrica. Dostopno na: <https://www.ilirska-bistrica.si/mma/-/2017041313302179/?m=>

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: pametno upravljanje lokalnega prometa

Ukrep:

1. Pametne table za merjenje hitrosti vozil v prometu

KAZALNIK: Število nameščenih pametnih tabel za merjenje hitrosti vozil v prometu

VREDNOST 2022: 10

VREDNOST 2027: 30

Uporabna vrednost: Pametne table za merjenje hitrosti vozil voznikom sporočajo njihovo trenutno hitrost in jih v primeru prekomerne hitrosti o tem tudi posvarijo. Tako zmanjšajo možnost dogodka kakršnekoli prometne nesreče. Postavljene bodo na predelih, kjer obstaja večja ogroženost pešcev (npr. šolske poti) in na območja umirjenega prometa.

2. Pametna parkirišča za javne ustanove in podjetja

KAZALNIK: Odstotek parkirišč v občini, ki so opremljena s pametnimi nadzornimi sistemi

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: Pametna parkirišča omogočajo beleženje prostih parkirnih mest in prikaz teh podatkov na digitalnih tablah. Vozniki tako vedo, ali lahko najdejo prosto parkirno mesto. Poleg lažjega iskanja parkirnega mesta takšna parkirišča tudi zmanjšujejo motnje v prometu, ki jih ustvarjajo vozniki, ki iščejo parkirno mesto. Parkirišča, opremljena z nadzornimi kamerami, ponujajo tudi večjo varnost pred kaznivimi dejanji.

3. Digitalni zemljevid s prikazom prometnih zapor

KAZALNIK: Na aplikaciji nameščen digitalni zemljevid s prikazom prometnih zapor

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Prometne zapore na lokalnih cestah v občini lahko zelo otežujejo pretočnost avtomobilskega in ostalega prometa v občini, saj občani težko pravočasno izvejo o postavitvi zapore in se zavori prilagodijo z izbiro druge pot. Na digitalnem zemljevidu na aplikaciji bodo poleg lokacij športno-rekreativnih površin in turistične ponudbe vidne tudi lokacije trenutno postavljenih prometnih zapor oziroma večjih prometnih zastojev (denimo ob prometni nesreči). Uporabniki aplikacije bodo lahko prejeli tudi novico ob postavitvi zapore. Ukrep bo povečal pretočnost in varnost občinskega prometa.

5.10 Področje kmetijstva

Prevladujoča kmetijska panoga v občini Ilirska Bistrica je sadjarstvo – predvsem jabolk in sliv/češpelj, po katerih so ti kraji tudi znani v Sloveniji in širše. Občinski kmetovalci se v manjši meri ukvarjajo tudi s poljedelstvom, gozdarstvom in v omejenem obsegu tudi živinorejo. Velikost kmetije je zelo pogojena od njene lokacije. Že več desetletij se v občini velik del kmetovalcem ukvarja s kmečkim turizmom in ostalimi vrstami dopolnilnih dejavnosti, kot so oddaja prostorov, obrt, organizacija dogodkov.

Strategija namerava občinskim kmetovalcem pomagati z možnostjo večjega sodelovanja, deljenja sredstev in kapacitet, krejitvi njihove tržne konkurenčnosti in lažji promociji njihovih aktivnosti. Kmetijstvo v občini Ilirska Bistrica bo tako uspešnejše ne le tržno, temveč tudi v ohranjanju lokalnih tradicij in običajev.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: digitalno podkrepljeno vodenje kmetijskih dejavnosti v občini

1. Platforma za podporo odločanju v kmetijstvu

KAZALNIK: Delež lokalnih kmetovalcev, ki so vključeni v platformo

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: Na aplikaciji in občinski spletni strani bo delovala platforma za podporo odločanju v kmetijstvu. V njeno delovanje bodo vključeni glavni izvajalci kmetijskih dejavnosti v občini, vključno s tistimi, ki imajo stalno prebivališče izven občinskih meja. Na platformi bodo lahko potekali posveti glede upravljanja s posameznimi zemljišči, boja proti škodljivcem, uvedbe napredne mehanizacije, deljenje kosov tehnike in glede porabe pesticidov, gnojil in drugih kemijskih preparatov. Delo platforme bo omogočilo tržno uspešnejše in konkurenčnejše delovanje občinskega kmetijstva.

5.11 Področje prebivalstva in zdravja

Kakovost bivanja občanov in občank je neločljivo povezana z njihovim zdravstvenim stanjem. Glavna zdravstvena ustanova v Ilirski Bistrici je Zdravstveni dom Ilirska Bistrica, ki v svojem sklopu nudi nujno medicinsko pomoč, ambulante družinske medicine in šolskega dispanzerja, zobozdravstveno nego, patronažno službo in določene specialistične ambulante. Najbližja splošna bolnišnica je v Izoli, ki je oddaljena dobro uro vožnje z avtomobilom. Strategija pametne skupnosti namerava na tem področju izboljšati kakovost zdravstvene oskrbe v občini, olajšati delo lokalnih zdravstvenih ustanov in spodbuditi uvedbo naprednih tehnologij, ki izboljšajo raven oskrbe vseh pacientov.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: večja kakovost zdravstvenih storitev in oskrbe v občini

Ukrep:

1. Sistem za spremljanje zdravstvenega stanja starejših in huje bolnih občanov

KAZALNIK: Odstotek gospodinjstev s starejšimi ali/in huje bolnimi občani, ki uporabljajo sistem za spremljanje zdravstvenega stanja starejših in huje bolnih občanov

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: Sistemi za spremljanje zdravstvenega stanja starejših in huje bolnih (senzorske zapestnice, alarmi, pametni domovi) lahko bistveno izboljšajo odzivnost zdravstvenih služb in kvaliteto življenja občanov, ki potrebujejo takšen sistem. V primeru padcev, zaznanih poslabšanj zdravja, infarktov, kapi lahko sistem avtomatsko ali na poziv urgentnim službam pravočasno pošlje alarm za ustrezno ukrepanje.

2. Sistem za sledenje nakupljeni zdravstveni opremi in materialu

KAZALNIK: Odstotek nakupljene opreme in materiala, vnesene v sistem za sledenje

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost: Sledenje nakupljeni zdravstveni opremi in materialu ter vodenje medicinske logistike je lahko zelo časovno zahteven proces. S pripravo rezervacijske platforme in sistema sledenja bo lahko ZD Ilirska Bistrica veliko lažje sledil nabavljenim kosom in skrbel za svoj inventar ter število zalog. Manjša količina zavržnega materiala zaradi okvare ali izteka trajanja pomeni tudi cenovni prihranek.

3. Elektronsko vodenje kartoteke varovancev Doma starejših občanov Ilirska Bistrica

KAZALNIK: Odstotek sob v DSO, ki so opremljene z IT opremo

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost: Medicinska sestra na tablični računalnik nameščen v sobi oziroma v prenosnem telefonu z ustrezno aplikacijo beleži opravljene storitve, izmerjene vitalne znake pacienta, oceno ran, stopnje bolečine, vodenje nege pri posameznem varovancu. To omogoča sestram vodenje celovite elektronske kartoteke za varovance na enem mestu in zdravniku enostaven vpogled v evidenco.

4. Sistem za spremljanje avtomatskega eksternega defibrilatorja (AED) na aplikaciji

KAZALNIK: Odstotek AED v občini, ki so vidni na zemljevidu v aplikaciji

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost: Na aplikaciji bo nameščen zemljevid lokacije vseh AED v občini, kjer bi se beležilo preglede delovanja (servisiranja, menjave baterij) in posodabljal lokacije novih defibrilatorjev. Trenutno ob sprožitvi vsi prvi posredovalci prejmejo obvestilo preko navadnega SMS sporočila; aplikacija bi za opozorilo omogočala poseben opozorilni zvok

5. Elektronsko vodenje kartoteke za namene Patronažne zdravstvene nege v ZD IB

KAZALNIK: Odstotek kartotek Patronažne zdravstvene nege v ZD IB, ki so vodene na elektronski način

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 100 %

Uporabna vrednost: Preventivne patronažne obiske vsaka patronažna medicinska sestra načrtuje v okviru zdravstvene zakonodaje na dogovorjenem območju naše občine. Obiskujejo novorojenčke po prihodu iz porodnišnice in opravljajo storitve patronažne zdravstvene nege po naročilu zdravnika. Aplikacija nameščena na mobilnem telefonu ali tabličnem računalniku bi bila

namenjena za podporo terenskemu delu patronažni sester. Sestra bi tako v svojem informacijskem sistemu planira obiske pri pacientih in preko mobilne naprave na terenu beležila opravljene storitve, izmerjene vitalne znake pacienta, oceno ran, stopnje bolečine, kar bi omogočalo hiter prenos podatkov v informacijski sistem posameznega pacienta (osebnemu zdravniku). To omogoča patronažnim sestram vodenje celovite elektronske kartoteke za svoje varovance in enostaven obračun zdravstvenih storitev.

6. Digitalni sistem Center za krepitev zdravja

KAZALNIK: Odstotek digitalizacije zdravstvene vzgoje in preventive

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: v novem prizidku ZD Ilirska Bistrica, kjer bo v bodoče tudi lociran Zdravstveni vzgojni center (ZVC), se postavi digitalno informacijsko tablo s podatki in videi za preventivo zdravja. Tečaji in izobraževanja bi se izvajala na daljavo kot tudi testi telesne pripravljenosti s pomočjo pametnih ur, katere bi beležile podatke in jih preko sistema posredovale ZVC. Z digitalizacijo bi se pospešil pretok informacij za preventivo zdravja in dosežen bi bil širši krog ljudi (mlajša populacija), kar bi pripomoglo k izboljšanju kazalnikov zdravstvenega stanja občanov, saj bi se jih s različnimi opomniki spodbujalo k skrbi za zdravje

7. Funkcija alarmiranja prvih posredovalcev

KAZALNIK: Na aplikaciji nameščena funkcija alarmiranja prvih posredovalcev

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 1

Uporabna vrednost: Za prve posredovalce je ključno, da so o nastali nesreči, nezgodi, poškodbi ali katastrofi obveščeni čimprej, ne glede na to, kje so. Z uporabo funkcije alarmiranja na aplikaciji bo lahko vsak registriran prvi posredovalec takoj obveščen o potrebi po posredovanju, skupaj s ciljno lokacijo, opisom težave in potrebami po opremi. Z uporabo aplikacije bo mogoče prvim posredovalcem prej posredovati ključne informacije, kar bo omogočilo hitrejše in uspešnejše posredovanje.

8. Spodbujanje digitalizacije storitev socialne oskrbe ter oskrbe starejših preko javno-zasebnih partnerstev

KAZALNIK: Število aktivnih javno-zasebnih partnerstev na področju prebivalstva in zdravja

VREDNOST 2022: 0

VREDNOST 2027: 4

Uporabna vrednost: Tudi v primeru socialne oskrbe in oskrbe starejših se trendi nagibajo v smeri sklepanja javno-zasebnih partnerstev, s katerimi je mogoče reševati izzive potrebnih finančnih in drugih virov pri izvajanju projektov, ki vključujejo uporabo digitalnih tehnologij (tako z vidika poslovanja institucije kot z vidika nujenja storitev ter komunikacije s končnimi uporabniki) ter v človeka usmerjen pristop za nudenje zdravstvenih in oskrbovalnih storitev. Občina lahko dvigne kakovost teh storitev ter pospeši tehnološki razvoj preko sklepanja javno-zasebnih partnerstev ter t. i. *brownfield* investicijami v že obstoječo infrastrukturo ter tako učinkoviteje doseže zastavljene cilje in lažje prikaže uporabno vrednost digitalne tehnologije na tem področju.

5.12 Področje telekomunikacij

Področje telekomunikacij je v strategiji obravnavano kot ključni podporni element ostalim segmentom – brez telekomunikacijskega omrežja z ustrežno visokimi kapacitetami želen uspeh strategije pametne občine ne bo mogoč. To velja predvsem za področje gospodarstva, varnosti, turizma in mobilnosti. Občina si želi, da poleg izboljšave omrežne pokritosti in kapacitet ukrepi na tem področju pomagajo v bolj splošno in razširjeno uporabo uvedejo tehnologije in pristope, kot so internet stvari (IoT – internet of things), digitalne inovacije, Industrijo 4.0. Povezovanje z uporabo različnih digitalnih orodij bo z napredkom digitalizacije družbe samo še učinkovitejše za vse segmente, za katere ima strategija pametne skupnosti predvidene ukrepe.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: širitev dostopnosti internetnih povezav v občini

Ukrep:

1. Občinsko Wi-Fi omrežje

KAZALNIK: Delež občinskega območja, kjer občina zagotavlja brezžično internetno povezljivost

VREDNOST 2022:

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: Občina mora poskrbeti, da lahko občani in obiskovalci občine ustrezno koristijo vse mogoče funkcije aplikacije in celotne pametne občine na svojih mobilnih telefonih. Širitev občinskega Wi-Fi omrežja bo pomenila velik korak v to smer. Trenutno so v občini postavljeni že trije oddajniki. Omrežje je poželo velik uspeh med občani in obiskovalci, zato strategija predvideva njegovo širitev. Njegovo koriščenje bo za občane brezplačno, za obiskovalce pa plačljivo po določenem časovnem obdobju.

5.13 Področje zaščite in reševanja

Občane in njihovo lastnino v Občini Ilirska Bistrica ogroža večje število morebitnih naravnih nesreč. Med njimi so najpogostejše lokalne poplave, močne nevihte, žled, požari, v občini pa je tudi možnost potresa in antropogene nesreče (katerih vzrok je človek). K slednjim moramo šteti tudi razne kompleksne nesreče oziroma katastrofe, ki so v 21. stoletju lahko posledica kibernetских napadov.

Občina ima tudi svojo civilno zaščito, katere pristojnosti obsegajo predvsem spremljanje nevarnosti, obveščanje prebivalcev o nevarnostih, izvajanje zaščitnih ukrepov, razvijanje osebne in vzajemne zaščite, organiziranje in pripravljavanje občinskih sil za zaščito, reševanje in pomoč ter njihovo usposabljanje.

Strategija pametne skupnosti se na tem področju tesno povezuje z ukrepi na področju varnosti, aktivnosti pa so namenjene povečanju kapacitet reševalnih služb, njihove stopnje koordiniranosti in njihovega odzivnostnega potenciala.

UKREPI IN CILJI:

Področni cilj 1: povečane kapacitete in odzivnost varnostnih in reševalnih služb v občini

Ukrep:

1. Sistem kriznega komuniciranja in upravljanja na aplikaciji

KAZALNIK: Odstotek nesreč na območju občine, ki so zajete v sistemu za podporo kriznemu komuniciranju ter upravljanju

VREDNOST 2022: 0 %

VREDNOST 2027: 50 %

Uporabna vrednost: Varnostne in reševalne službe bodo lahko na aplikaciji ažurno objavljale novice o morebitnih varnostnih tveganjih ter možnosti nesreč v občini. Glede na nastavitve uporabnika bo mogoče tudi izdajanje aktualnih opozoril glede na lokacijo posameznega občana za nevarnosti v bližini. Storitve bo omogočala hitrejše odzivanje reševalnih služb in boljšo informiranost občanov o morebitnih varnostnih tveganjih.

6. ZAKLJUČNE USMERITVE

S strategijo pametne občine želi Občina Ilirska Bistrica jasno in konkretno postaviti glavne smernice svojega razvoja in napredka za obdobje tekočega desetletja. S tem namenom je strategija pripravljena v skladu z vsemi najnovejšimi trenutno veljavnimi standardi kakovosti, med njimi ISO standardi in smernicami Evropske komisije ter ostalih institucij Evropske unije glede sestavnih elementov pametnih skupnosti in pametnih občin. Prav tako je enaka skrb bila posvečena pripravi merilnih kazalnikov in metrik uspeha, ki so priloženi vsakemu izmed ukrepov.

Strategija je v postopku svoje priprave vključevala vse omenjene in relevantne deležnike ter partnerje, tako iz občine kot izven občine. Enak princip se bo še v večji meri uporabljal pri izvrševanju načrtovanih aktivnosti, saj mora pametna skupnost biti pripravljena po meri vseh vključenih deležnikov, na vseh področjih in segmentih. Dokument namerno dopušča možnost svoje učinkovite dopolnitve v luči spremenjenih okoliščin v občini, novih možnosti za razvoj in sprememb strateških usmeritev na občinski, regijski ali državni ravni. Strategija je torej fleksibilna zaradi točnega razloga: pametna skupnost mora biti prilagodljiva spremembam, zato mora biti takšen tudi njen temeljni dokument. Občini Ilirska Bistrica strategija omogoča tudi lažje povezovanje in strateško planiranje z ostalimi občinami v Primorsko-notranjski regiji in širši Sloveniji, za čezmejno sodelovanje z občinami in organizacijami na Hrvaškem in Italiji ter za mednarodno sodelovanje v vseh oblikah.

7. VIRI IN LITERATURA

1. Bogataj, David in drugi. (2020). *Koncept pametne srebrne vasi v okviru projekta Pametne vasi za jutri*. Dostopno na: <http://www.las-posavje.si/upload/editor/KONCEPT%20PAMETNE%20SREBRNE%20VASI%20-%20kon%C4%8Den.pdf>
2. Cocchia A. Smart and digital city: a systematic literature review. (2014). V Dameri R (ed.) *Smart city*. Cham: Springer, 2014, pp.13–43.
3. Eurostat. (2019). Individuals who have basic or above basic overall digital skills by sex, % of individuals aged 16-74. Dostopno na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=tepsr_sp410&lang=en
4. EUSurvey. (2018). Consultation on the working definition of »Smart Villages«. Dostopno na: <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/SecondConsultationDefinition>
5. Evropska komisija. (2019). Smart cities: cities using technological solutions to improve the management and efficiency of the urban environment. Dostopno na: https://ec.europa.eu/info/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urbandevlopment/city-initiatives/smart-cities_en
6. Evropska mreža za razvoj podeželja. (2021). Smart Villages. Dostopno na: https://enrd.ec.europa.eu/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_en
7. Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko Unije. (2014). *Mapping Smart Cities in the EU*. Dostopno na: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET\(2014\)507480_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/507480/IPOL-ITRE_ET(2014)507480_EN.pdf)
8. Harrison C and Donnelly IA. A theory of smart cities. (2011). V: *Proceedings of the 55th annual meeting of the ISSS, Hull, 17–22 July 2011, vol. 55, pp.1–15*. New York: Curran Associates.
9. Lim. C., Kim, K.J., in Maglio P.P. (2018). *Smart cities with big data: reference models, challenges, and considerations*. *Cities* 2018; 82: 86–99. Dostopno na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275117308545>
10. Mednarodna organizacija za standardizacijo. (2018). *Sustainable cities and communities – Indicators for city services and quality of life*. Dostopno na: <https://www.iso.org/standard/68498.html>

11. Mednarodna organizacija za standardizacijo. (2019). *Sustainable cities and communities – Indicators for smart cities*. Dostopno na: <https://www.iso.org/standard/69050.html>
12. Mednarodna organizacija za standardizacijo. (2019). *Sustainable cities and communities – Indicators for resilient cities*. Dostopno na: <https://www.iso.org/standard/70428.html>
13. Mednarodna telekomunikacijska zveza. (2014). *Smart sustainable cities: An analysis of definitions*. Dostopno na: https://www.itu.int/en/ITU-T/focusgroups/ssc/Documents/Approved_Deliverables/TR-Definitions.docx
14. OECD. (2016). *The Survey of Adult Skills: Reader's Companion, Second Edition*. Dostopno na: https://www.oecd.org/skills/piaac/The_Survey%20_of_Adult_Skills_Reader%27s_companion_Second_Edition.pdf
15. Občina Ilirska Bistrica. 2008. *Energetski koncept občine Ilirska Bistrica - končno poročilo*. Dostopno na: <https://www.ilirska-bistrica.si/mma/Lokalni-energetski-koncept-ob%C4%8Dine-Ilirska-Bistrica/2012112012225065/?m=>
16. Občina Ilirska Bistrica. 2017. *Celostna prometna strategija občine Ilirska Bistrica*. Dostopno na: <https://www.ilirska-bistrica.si/mma/-/2017042411021776/?m=>
17. Občina Ilirska Bistrica. 2017. *Strategija razvoja kolesarskega turizma v občini Ilirska Bistrica*. Dostopno na: <https://www.ilirska-bistrica.si/mma/-/2017041313302179/?m=>
18. PIAAC raziskava Slovenija (2016.). Dostopno na: <http://piaac.acs.si/raziskava/slovenija/>
19. Rap, T. (2016). *Industrija 4.0 in njen vpliv na slovensko industrijo* (diplomsko delo). Univerza v Mariboru. Fakulteta za strojništvo: Maribor.
20. RRA Zeleni kras. 2019. *Regionalni razvojni program Primorsko-notranjske regije za obdobje 2021-2027 - osnutek strateškega dela*. Dostopno na: <https://www.rra-zk.si/mma/strateski-del-rrp-pnr-20212027/2019123012333668/?m=1577705617>
21. Scitech Europa. (2019). *Smart Villages: A new concept for rural development*. Dostopno na: <https://www.scitecheuropa.eu/smart-villages-rural-development/95112>

22. Statistični urad Republike Slovenije (SURS). (2020). *Izbrani podatki po občinah, Slovenija, letno*. Dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/2640010S.px/>
23. Statistični urad Republike Slovenije. *Podatki za občino Ilirska Bistrica*. Dostopno na: <https://www.stat.si/statweb>
24. Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SL/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32016R0679>.
25. Vlada RS. (2017). *Slovenska strategija pametne specializacije S4*. Dostopno na: https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/kljucni-dokumenti/s4_strategija_v_dec17.pdf
26. Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3906>

8. PRILOGE

Tabela 7: Ukrepi in povezani kazalniki za področje energetike

PODROČJE ENERGETIKE	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Optimizacija upravljanja in vodenja omrežij energetske oskrbe	
UKREP 1: Sistem za daljinsko spremljanje in upravljanje javne razsvetljave ter ogrevanja	Odstotek občinskih in drugih javnih stavb, vključenih v pametni sistem daljinskega upravljanja in monitoringa javne razsvetljave in ogrevanja; odstotek javnih stavb s pametnimi števci energije; odstotek stanovanjskih stavb s pametnimi števci energije
PODROČNI CILJ 2: Večja dostopnost in uporaba obnovljivih virov energije	
UKREP 1: Polnilne postaje za električna vozila in elektrifikacija občinskega voznega parka	Število polnilnih postaj na posamično registrirano električno vozilo v občini Odstotek voznega parka občinskih delavcev in javnih uslužbencev, ki ga sestavljajo vozila na električni ali hibridni pogon

Tabela 8: Ukrepi in povezani kazalniki za področje okolja in komunalnih dejavnosti

PODROČJE OKOLJA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Izboljšava kakovosti in odzivnosti komunalnih služb in storitev	
UKREP 1: Digitalni kataster ekoloških otokov	Odstotek ekoloških otokov v občini Ilirska Bistrica, vključenih v digitalni kataster Spremljanje količine ločeno zbranih odpadkov
UKREP 2: Opremljenost čistilnih naprav in ključnih objektov na kanalizacijskem sistemu z optičnim omrežjem ali sodobnim brezžičnim prenosom podatkov	Odstotek čistilnih naprav v občini Ilirska Bistrica, ki je povezano s širokopasovnim omrežjem

UKREP 3: Digitalni sistem, kataster za spremljanje in usmerjanje delovanja čistilnih naprav in kanalizacijskega omrežja	Uspešno nadgrajen interni informacijski sistem JP Komunala Ilirska Bistrica
UKREP 4: Sistem za spremljanje vremena, obveščanje in alarmiranje	Vzpostavljen sistem za spremljanje vremena, obveščanje in alarmiranje
PODROČNI CILJ 4: Izboljšava kakovosti in odzivnosti vodenja občinskih vodovodnih sistemov	
UKREP 1: Opremljenost objektov na vodovodnem sistemu z optičnim omrežjem ali sodobnim brezžičnim prenosom podatkov	Odstotek vodovodnih objektov v občini Ilirska Bistrica, ki je povezano s širokopasovnim omrežjem
UKREP 2: Oprema pomembnih objektov za vodooskrbo z merilnimi instrumenti za posamezne merilne podatke	Odstotek objektov na vodovodnem omrežju, opremljenih z merilnimi instrumenti
UKREP 3: Pametni števeci porabe in daljinsko odčitavanje vrednosti vodomerov	Delež stanovanjskih objektov v občini s pametnimi števeci vode; Delež objektov v javni lasti v občini s pametnimi števeci vode
UKREP 4: Daljinsko spremljanje porabe vodovodnih števecv	Delež občanov z dostopom do podatkov o porabi pitne vode
PODROČNI CILJ 5: Izboljšanje organizacije pogrebne službe	
UKREP 1: Digitalni kataster grobnih mest na pokopališčih	Odstotek grobnih mest na pokopališčih v občini Ilirska Bistrica, ki so vključena v digitalni kataster

Tabela 9: Ukrepi in povezani kazalniki za področje uprave in družbenih dejavnosti

PODROČJE UPRAVE IN DRUŽBENIH DEJAVNOSTI	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Digitalizacija in avtomatizacija storitev občinske uprave	
UKREP 1: Vodja digitalne transformacije	Vzpostavljen položaj vodje digitalne transformacije
UKREP 2: Možnost elektronskega podpisovanja dokumentov z digitalno identiteto	Odstotek uradnih dokumentov in obrazcev, ki jih je možno podpisati digitalno
UKREP 3: Občinski e-arhiv	Odstotek celotne občinske in javne dokumentacije, ki je bila prenesena v e-arhiv

UKREP 4: Vzpostavitev digitalnega dokumentacijskega sistema	Delež uradnih vlog in dokumentov, ki jih je možno vložiti po spletu
UKREP 5: Sistem za komunikacijo, informiranje in anketiranje občanov	Odstotek občanov, ki uporabljajo sistem za komunikacije, informiranje in anketiranje
UKREP 6: Vsebinski koordinator skupne infrastrukture	Vzpostavljen položaj vsebinskega koordinatorja skupne infrastrukture
UKREP 7: Digitalne objave in oddaje vlog za razpise občine in javnih zavodov	Na spletni strani in aplikaciji vzpostavljena funkcija za oddaje prijav in vlog za razpise občine in javnih zavodov

Tabela 10: Ukrepi in povezani kazalniki za področje gospodarstva

PODROČJE GOSPODARSTVA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Spodbujanje lokalne potrošnje	
UKREP 1: Vzpostavitev virtualne tržnice	Odstotek poslovnih subjektov lokalnega gospodarstva, ki so vključeni v digitalno tržnico
UKREP 2: Izobraževanja o digitalnem marketingu in spodbude za zagonska podjetja v občini	Število izvedenih izobraževalnih delavnic digitalnega marketinga; Število udeležencev na izobraževanjih
UKREP 3: Učni laboratorij Ilirska Bistrica	Število vzpostavljenih učnih laboratorijev
UKREP 4: OŠO omrežje za gospodarski razvoj	Število novih podjetij v občini, pridobljenih ali ustanovljenih po zagonu OŠO omrežja

Tabela 11: Ukrepi in povezani kazalniki za področje varnosti

PODROČJE VARNOSTI	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Uporaba digitalnih orodij za ohranjanje javnega reda in miru	
UKREP 1: Sistem digitalnih nadzornih kamer na javnih površinah in parkiriščih	Odstotek površin v javni lasti, ki ga pokrivajo digitalne nadzorne kamere
PODROČNI CILJ 2: Krepitev kibernetских zaščit in ravni kibernetске varnosti v občini	
UKREP 1: Redno izobraževanje zaposlenih na občinski upravi in javnih službah o kibernetски varnosti in zaščiti	Odstotek zaposlenih na občinski upravi in javnih službah, ki so se udeležili vsaj enega strokovnega izobraževanja o kibernetски varnosti/zaščiti

Tabela 12: Ukrepi in povezani kazalniki za področje športa

PODROČJE ŠPORTA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Krepitev kvalitete in večja dostopnost športnih dejavnosti v občini	
UKREP 1: Digitalni zemljevid športno rekreativnih površin na aplikaciji	Odstotek športno rekreativnih površin v kilometrih, ki so zajete na digitalnem zemljevidu

Tabela 13: Ukrepi in povezani kazalniki za področje kulture

PODROČJE KULTURE	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Zaščita občinske kulturne dediščine in dvigovanje njene prepoznavnosti	
UKREP 1: Digitalizacija občinske naravne in kulturne dediščine	Delež digitalizirane občinske kulturne dediščine; Delež digitalizirane občinske naravne dediščine
UKREP 2: Kulturni dogodkovnik na aplikaciji	Odstotek kulturnih dogodkov v občini, objavljenih v kulturnem dogodkovniku na aplikaciji

Tabela 14: Ukrepi in povezani kazalniki za področje turizma

PODROČJE TURIZMA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Digitalizacija in optimizacija turistične ponudbe v občini	
UKREP 1: Digitalna prezentacija turistične ponudbe na digitalnih platformah	Število rezervacij za športne, turistične in kulturne zmogljivosti na 1000 prebivalcev
UKREP 2: Rezervacijski sistem za turistične produkte	Na aplikacijo nameščen rezervacijski sistem za turistične produkte
UKREP 3: Igrifikacija turistične ponudbe na podlagi digitalizacije kulturne dediščine	Število turističnih lokacij v občini z nameščenimi komponentami igrifikacije digitalizirane kulturne/naravne dediščine
UKREP 4: Spodbujanje digitalnega, zelenega in energetske učinkovitega turizma preko javno-zasebnih partnerstev	Število sklenjenih javno-zasebnih partnerstev pri turističnih projektih

Tabela 15: Ukrepi in povezani kazalniki za področje mobilnosti

PODROČJE MOBILNOSTI	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Pametno upravljanje lokalnega prometa	
UKREP 1: Pametne table za merjenje hitrosti vozil v prometu	Število nameščenih pametnih tabel za merjenje hitrosti vozil v prometu
UKREP 2: Pametna parkirišča za javne ustanove in podjetja	Odstotek parkirišč v občini, ki so opremljena s pametnimi nadzornimi sistemi
UKREP 3: Digitalni zemljevid s prikazom prometnih zapor	Na aplikaciji nameščen digitalni zemljevid s prikazom prometnih zapor

Tabela 16: Ukrepi in povezani kazalniki za področje kmetijstva

PODROČJE KMETIJSTVA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Digitalno podkrepljeno vodenje kmetijskih dejavnosti v občini	
UKREP 1: Platforma za podporo odločanju v kmetijstvu	Delež lokalnih kmetovalcev, ki so vključeni v platformo

Tabela 17: Ukrepi in povezani kazalniki za področje prebivalstva in zdravja

PODROČJE PREBIVALSTVA IN ZDRAVJA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Večja kakovost zdravstvenih storitev in oskrbe v občini	
UKREP 1: Sistem za spremljanje zdravstvenega stanja starejših in huje bolnih občanov	Odstotek gospodinjstev s starejšimi ali/in huje bolnimi občani, ki uporabljajo sistem za spremljanje zdravstvenega stanja starejših in huje bolnih občanov
UKREP 2: Sistem za sledenje nakupljeni zdravstveni opremi in materialu	Odstotek nakupljene opreme in materiala, vnesene v sistem za sledenje
UKREP 3: Elektronsko vodenje kartoteke varovancev Doma starejših občanov Ilirska Bistrica	Odstotek sob v DSO, ki so opremljene z IT opremo
UKREP 4: Sistem za spremljanje avtomatskega eksternega defibrilatorja (AED) na aplikaciji	Odstotek AED v občini, ki so vidni na zemljevidu v aplikaciji

UKREP 5: Elektronsko vodenje kartoteke za namene Patronažne zdravstvene nege v ZD IB	Odstotek kartotek Patronažne zdravstvene nege v ZD IB, ki so vodene na elektronski način
UKREP 6: Digitalni sistem Center za krepitev zdravja	Odstotek digitalizacije zdravstvene vzgoje in preventive
UKREP 7: Funkcija alarmiranja prvih posredovalcev	Na aplikaciji nameščena funkcija alarmiranja prvih posredovalcev
UKREP 8: Spodbujanje digitalizacije storitev socialne oskrbe ter oskrbe starejših preko javno-zasebnih partnerstev	Število sklenjenih javno-zasebnih partnerstev pri turističnih projektih

Tabela 18: Ukrepi in povezani kazalniki za področje telekomunikacij

PODROČJE TELEKOMUNIKACIJ	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Širitev dostopnosti internetnih povezav v občini	
UKREP 1: Občinsko Wi-Fi omrežje	Delež občinskega območja, kjer občina zagotavlja brezžično internetno povezljivost

Tabela 19: Ukrepi in povezani kazalniki za področje zaščite in reševanja

PODROČJE ZAŠČITE IN REŠEVANJA	KAZALNIKI
PODROČNI CILJ 1: Povečane kapacitete in odzivnost varnostnih in reševalnih služb v občini	
UKREP 1: Sistem kriznega komuniciranja in upravljanja na aplikaciji	Odstotek nesreč na območju občine, ki so zajete v sistemu za podporo kriznemu komuniciranju ter upravljanju

PREDLOG SKLEPA

Na podlagi 29. in 49. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE), 14. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 189/20) in 84. člena Poslovnika Občine Ilirska Bistrica (Uradni list RS, št. 189/20), je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na seji dne, na predlog župana sprejel naslednji

SKLEP

1. člen

Sprejme se Strategija vzpostavitve pametne občine Ilirska Bistrica.

2. člen

Ta sklep stopi v veljavo takoj.

Številka: 382-1/2021

Datum: